

SECTIO NONA

DE OLEIS.

OLEUM MULTIS fit modis: nunc expres-
sione, nunc impressione, cum materia in ipso
macerata, incoctæ, qualitatem suam & vires
in ipso relinquunt: nunc resolutione, cum ma-
teria heterogenes in corpore conclusæ, & ve-
lut concretæ, vi caloris separantur operâ præ-

cipuè chymistarum, de quo genere quantum licet, agemus:
plura autem si audire cupis, chymistas præceptores tibi ad-
hibe, & cum illis versare. Primum autem dicam oleorum, quæ
per expressionem fiunt, naturam & facultatem, ac extrahendi
modum, postea de cæteris, si per Dei gratiã mihi vita dabitur.

Inter admouenda medicamenta composita, simplicissimum
& usu frequentissimum est oleum simplex & com-
positum, ex eoque & alijs quibusdam ferè reliqua con-
stant unguenta, cerata, emplastra. Primum itaque de oleis
dicere statui, postea de unguentis natura, consistentia, &
viribus tam propinquis, ut etiam hæc sæpe olea vocentur,
αὐτῶν ἰσχυρῶν καὶ μασχίνων, ἢ ἰσχυρῶν ἰνὶ ἀρχῇ lib. 7. meth.
quorum primum non multo post, & alibi oleum vocat, nisi
melinum, id est, cydonium sit unguentum, & simul oleum,
ut rosatum, & alia pleraque. Tertio loco de ceratis, quæ
iam consistentia duriore sunt, & emplastris omnium du-
rissimis proxima. Oleum maximè propriè succus est pin-
guis ex oliuis tritis expressus, vel immaturis, quod ompha-
cinon ob id & omoribes, id est, acerbum & crudum est ap-
pellatum idemque refrigerans & adstringens est: vel
maturis, quod oleum commune dicitur: ac utrunque vel in-
sulsum est, vel salsum, & illotum vel lotum idque ad sa-
lem tollendum, vel ut fiat albus, vel morsus expers. Vtrū-
que item vel recens est, vel antiquatum, & ex hoc vel il-
lo agro: ut sabino prope Romam laxat, tenue est, præser-
tim vetustum. Quæ olei communis differentia diligenter

sunt obseruanda, vt medicamentorum ex his compositio iustior fiat: nam facultatibus secundum has differentias multum variant, ac composita quibus miscentur, plurimum immutant. Has igitur oleorum differentias, praesertim omphacinum & commune, recens: & vetus, domi serua (na insulsum lotionem cum libet, promptè reddiderit) vt cum postulat vsus, medici opinionem nunquam frusteris. Oleum secundo loco abusive succus est oleaginus & fluxilis, ex quibusdam tritis, tum fructibus, tum seminibus, vt nucibus regijs, auellanis, moschatis, amygdalis vtriusq;, nuce Indica, anacardis, balano myrepsica, nucleo persicorum, praecocium, cerasorum, prunorum, pistaciorum, strobilorum, napi, sinapis, cannabis, lini, ricini, staphidos agricae, cnici, citri, arancij, pomorum, pyrorum, cucumeris, cucurbitae, melonis, citreoli, & alijs propè infinitis pinguem in nucleo ipso vel semine ceu medullam sortitis. De quorum quibusdam post agetur. Non enim sunt omnia haec in vsu. Huic generi proximè est balsamelaon & petrelaon, vt post audies. Illa duo genera sunt simplicia, nec illis educendis ac exprimendis aliud misceri consuevit, praeterquam quod paucillum aquae quibusdam extrahendis miscetur, vt alijs oleum commune paucum. Est his affine genus tertium, quod est humor quidam oleaginus ignis vehementia extractus: humido etiam substantifico saepe mistus, idq; opera chymistarum inuentum, siue id oleum in capitellum sursum tollant, siue in vas subiectum mox defluat: quale ex liquoribus, succis multis, gummis, resinis, cera, melle, lignis resinosis permultis educitur. Quartum genus oleorum est omnino compositum ex simplicibus in oleo communi vel alio maceratis, insolatis, incoctis: quod genus quia latissimè patet, de eo nobis pluribus est agendum, non modo propter huius multitudinem, sed variam quoque in multis componendi rationem, quae est propemodum

dum vnica cuique prædictorum generum. Adde quòd oleum philosophorum, & alia quædam mixta sunt, et in tertium simul & quartum genus incidunt. De primo genere tanquam omnibus perspicuo nihil dicemus: de tertio pauca quædam hodie consuetæ: de secundo et quarto dicendum nobis est, quantum rei propositæ scopus exigit.

DE OLEORVM GENERE
RE SECVNDO.

Oleum ex amygdalis dulcibus, asperitatem gutturis, pulmonis, & partium cæterarum etiam externarum lenit: duritiemque omnem ac siccitatem iuncturarum, & partium aliarum emendat: ob id impinguat, hecticis confert, semine quoque auget, ardori que vuluæ & vrinæ iniectum commodat. Fit autem hoc modo: Amygdalæ dulces cortice lignoso, & cute membranosa purgatæ, plurimum teruntur, in offas coguntur: horis circiter quinque loco calido continentur, vel in vase duplici hora vna coquuntur, aut sub calente arena, aut cinere, sacco inuolutæ & panis, aliquandiu fouentur. Postea rursus teruntur, & sacco conclusæ torculari exprimuntur: vel tritæ amygdalæ in vase quomodo maza subiguntur in aëre calido, paucâ calidâ identidem affusâ. Hisque modis oleum exprimes largius torculari, quod assere inferno sit cauato & declinatum versus emissarium: superno autem pro cauitatis magnitudine & forma gibboso, vt vndique ceu sigillo quodam amygdalæ æqualiter exprimantur.

Id oleum ex amygdalis dulcibus iure optimo primum omnium à Mesue describitur, quòd sit tam alimentum (nutrimur enim solis dulcibus libro 4. simpli. cap. 9) quàm medicamentum ad multa efficax blandissimum, vsu frequentissimo consuetissimum, gratissimum, & velut quidam typus aliorum oleorum generis eiusdem. Ab eo igitur tanquam notissimo & vtilissimo rectissime inceptum. Asperitas gutturis & pulmonis vna est insita. & ex partis essentia profecta, bruchys enim, quæ sigmoïdes sunt cartilagine, constat tota hæc arteria, vnde τρυχία, id est, aspera cognoscitur.

minatur, Gracis eam ab arteria leui ita separantibus. Cuius
 Verò eadem intus sit leuis admodum, sanis hominibus ob
 membrana cartilagineas illas et ipsarum ligamenta utra-
 que integritis naturam: interdum aspera sit ac inaequalis,
 siue rugosa fiat ob siccitatem, siue eius superficiei humor ali-
 quis largior quam pro ipsius natura infideat, et ibi inaequa-
 liter affigatur & siccetur, vnde tussis, raucitas, & saepe
 etiam spirandi magna difficultas, interdum aegre curabilis:
 praesertim dum ut cucumera terreum excrementum accreuit,
 & cenophoro sordes crassa, sic ei pituita tadem agnata tena-
 cius inhaesit. Hanc autem secundam asperitatem, quae sola
 est praeter naturam: oleum amygd. dulcium sanat. Nam humectat
 siccitatem, (ut oleum commune in ferro rubiginem omnium
 Lib. 6. simp. maxime emollit) & suo lentore siccationi noua multum resi-
 stit: praeterea inaequalitatem explet quomodo succus portulacae
 glutinosus in haemodia. Sed paulatim id velut lambendo
 est deglutiendum, non affatim deuorandum, ut paulatim eius
 substantiae portio in asperam arteriam deerret: non eam mo-
 Lib. 2. & 3. do quae collo anteriore sita est: sed quae eius portio ramosis
 sani. tu. & propaginibus pulmonum substantiam totam, cum duobus alijs 20
 Lib. 11. met. vasorum generibus intertextit, quas pulmonum nomine vi-
 detur Mesues intellexisse: quauis pulmonum quoque essentiam
 equabilem magis & mollem, mediocri lentore reddat, etiam
 citra nutritionem, quomodo pinguis frictio cutem, ob id re-
 cte addidit, corrigere asperitatem partium aliarum etiam ex-
 ternarum. Nam hac in re oleo communi non fuerit inferius,
 mirum ni etiam superius, ob essentiae tenuitatem, qua videtur
 commune oleum vincere. Ob quam, non ob solam saporis gra-
 tiam, hodie & colicis, & nephriticis potui datur ad unci.
 unam, cum vini aromatiteos aut similis seiscucia, aut uncijs 30
 duabus: pleuritidi & alijs thoracis affectibus prope omni-
 bus illinitur, & collo uteri vel dolet, vel sicciori, quam ut
 extera

extendi facile possit, quantum fœtui pariendo satis esse possit. Quibus igitur cutis est asperior ob excrementorum ad eam expulso-
 rum naturam, vel ob siccitatem, quæ atrophiam, ætati, viscerum intemperie calidæ, & siccantiũ vsui superuenit, his oleũ id saluberrimũ est. Quam eius facultatẽ doctæ mulieres, cutim hoc oleo erugant. Duritiẽm q̄ omnem emendat. cum enim modicè digerat, quia temperatè calidum est, durum tensione seu repletionem mollit, vacuata per resolutionem eius materiæ parte aliqua. Cum verò sit moderatè calidum, ut dixi, etiam durum concretione à frigido excitata molli-
 10 molli, fusa & colliquata ea materia quam frigus coagula-
 uerat. Cum denique humectet etiam secundo gradu, ut etiam postea fusius docebo, durũ siccitate (quod maximè proprie durũ appellatur) molli, ac humiditate delibutũ tractabile reddit. Ob hæc iuncturis podagricorum, & nobis arthriti-
 corũ emolliendis salubriter illinitur. Siccitatem partium ex atrophiam, & iuncturarũ etiam ex itinere multo aut labore alio, illitũ corrigit etiam potentius, quam oleum commune: præterquam si quod essentiæ est admodũ tenuis, quale Gal.
 20 vbiq̄ Sabinum predicat. Adhibendum verò cũ frictione molli, aut mollis & duræ ut multa & pauca media, quæ poros rarefaciat, & corpus calidum reddat: ob id paratius ad oleum id tenuandum & attrahendum: quod planè coriorum concinnatores declarant. Corium enim crenatis as-
 sulis, & falcatis malleis, & flamma rarefaciunt, mox oleo & adipe calido largiter imbuunt. Quod autem eam sic-
 30 citatem sumptum id oleum corrigit, planissimum est, quia alimentum est. Omne enim actu nutriens, corpus calfacit & humectat. Nec solum corpori humidum dat alimentum, sed etiam mediocriter diuturnum, ob mediocrem illum lentorem, qualis in cremore ptissanæ, & oleo communi. Quæ enim cum lentore coniunctam habent essentiæ cras-
 10
 20
 30

Durũ et mol-
 le triplex,
 lib. 5. simp.
 cap. 3. 4.

Lib. 3. tẽpe.

Lib. 7. simp.
 & aph. 18.
 lib. 2.

sitiem, ut suilla, diuturnius alimentum corpori exhibent, quam quae lenta sunt modicè simul essentiae tenuioris. Impinguat verò non solum quia plenius nutrit, sed quia substantiam corpori tribuit parum igneam & aëream, quae multum habilis est per tunicas vasorum exhalare, & in adipem concrefcere partium spermaticarum contactu. Rationes aliae & causa obesitatis huc afferri possunt ex lib. 6. sanit. tuenda: & lib. 14. meth. & libr. 2. temperamentorum. Nec solum adipem gignere, sed etiam carnem, natum est id oleum, quia ob dulcedinem promptè ab hepate trahitur, & in sanguinem bonum mutatur, quo partes omnes abundè nutriantur. Hac addidi, ne putes tantum corpus externum impinguare, si illinatur. Nam id corpus ab alio est pingue, non propriè, & in sua essentia. Heeticis & aliter consumptis, hac de causa est saluberrimum. Cum enim his facultates omnes non sola naturales sint imbecilla, malè coquunt, nisi alimentum coctu & distributu est facile: quale est id oleum ob essentiae tenuitatem coqui paratissimum, & distribui. Quanquam distributionis celeritatem hepar intendat ob eius dulcedinem. Adde quòd etiam alimentum dat corpori, quod aliquandiu furori febrilis in heetico caloris resistat, ut cremor ptissanae. Ad hac cum calore sit temperatum, omnem intemperiem corrigit & cum humidum sit ad secundum ordinem, heeticis febribus est saluberrimum, non modo sumptum, sed etiam cum oleo violaceo mediocrem illum calorem obtundente, illitum spina.

Lib. 5. simp. Semen auget, ut omne alimentum modicè calidum & humidum, praesertim si plenius alat: quae omnia huic oleo inesse antè ostendimus: & fortasse etiam semē promouebit, praesertim ex recentibus amygdaliorum fructuum recentium modo, semicocta humiditate abundantibus, quam ob cruditatem & lentorem esse nonnihil flatulentam, nihil miri est:

est: sed flatuum vim exiguam facile frangit vinum aromatis, ne sumptum colicos dolores, aut nephriticos flatibus à se excitatis geminet. Ardorē vteri & vesicæ etiam hodie vulgus appellat, cum menses aut muliebri profluvium, aut urina, calore, frigore, acrimonia, morsuq, alio quouis partes, quibus continetur, aut per quas vacuantur, lacerant, & tandem ulcerant, quam affectionem Gallorum vulgus eadem ratione coctionem vocat, sibi que aliquam partem coquere ait cū materijs mordacibus, aut alia ulcerante causa

10 lacepsitur. Tales affectus adsunt cacochymis mulieribus & viris ex putri puita, & sepe ex calculo, etiam ex pure ex arenulis, ex adusto in hepate & venis, vel renibus, lotio. Affectionē hanc oleū hoc tollit sumptū, sed imbecillius, quia in partibus quas permeat, alteratur, et multis alijs miscetur: potentius autem iniectum in vterū quidē: *ματρηχίτης* in vesicam verò, fistula aenea vel potius, ut nunc argentea, quam vulgus ob id *σίγυρα* appellat. Lenit porro ardorē hūc quatenus & *ἐπιεπάσιδος* est (quod multis alijs qualitate insigni carētib, & aliā vehemēte obtūdētibus est cōmune)

20 & *ἐμπασίδος*, meatus ipsos tanquā quodā tectorio illinens, ne corpus attingat humor ille mordax. Qua etiā causa in dysenterijs multū mordacibus & dolorificis, cremores & mucagines, et butyrū: et id genus alia glutinosa injicimus: sed etiam crassa essentia potius, ne corrumpantur facile. Quæ in capacitatem intestinorum prompto injiciuntur, in meatum viri urinarium ob angustiam & obliquitatem geminā, & via longitudinem (quæ iniectionis impetum frangit et frustratur) injici non possunt, cum etiam tenuia agrè injiciantur, nisi siphunculo in meatum altius immisso excipiantur, & velut deducantur. Quod meatus latera in se

30 concidunt, & à sphinctere arctius vndique constringitur, quo tempore urina non redditur. Ob id liquidissimū injiciendum.

dum, & tepidum, & meatu urinario per balneum, vel
 alium quendam forum dilatato, adiuuante, ut dixi, argen-
 tea vel area fistula prius meatui immissa. Mediam inter
 hac duo naturam collum uteri obtinet, si rectitudinem & ca-
 pacitatem intestini recti: obliquitatem vero & angustiam
 meatus urinarum in viris spectas: nam meatus colli uteri,
 omnium trium est brevissimus. Quod si in meatum mulieris
 urinarum eadem affectio incidit, ratio eius eadem propè
 habenda est, quae & uteri, nisi quod graciliore est opus tu-
 bo. Hac vero de corruptis intelligenda sunt. Quando nec vir- 10
 gines his vitis sunt obnoxia, praesertim fluxui muliebri: nisi
 quae religioni monastica addicta ex vita sedentaria, &
 magna parte ociosa pituitam putrem, largam, huius mali
 causam frequentiore collegunt. Hac de facultatibus olei
 amygdalarum dulcium dicenda putavi, ut tanquam iter in-
 dicarem ei, qui in ceteris eius medicamentis idem praestare
 voluerit: statuimus enim cetera leuiter, & velut canis è
 Nilo attingere, locosque tantum indicare, ex quibus possit qui
 volet, rem ipsam pro dignitate interpretari. Depellat amy-
 gdalas, ut purius & sincerius sit oleum, & largius. Terit 20
 curiosè easdem, ut intus mersa humiditas promptius in
 apertum proferri possit: ut autem copiosius exprimatur, cal-
 facit. Nam ut vetustate nuges & nuclei omnes oleosi ma-
 gis à calore nativo percocti euadunt, sic etiam ignis vel solis
 calore semicrudae humiditatis coctio acceleratur: aut saltem
 eo calore tenuata, liquata, fluxilisque magis reddita, foras tra-
 eta oleosa humiditas promptius & largius exprimitur:
 quantoque hic calor est valentior (modo oleum vrendo non ab-
 sumat) tanto expeditius. Ob in vase duplici & sub calente
 arena, aut cinere hora vna calefuisse satis est: in aëre autem 30
 calido, quinque horis est opus. Porro calefiunt amygdala va-
 se duplici, imposta scilicet postquam trita sunt vase vitreo,

in vas aliud aquam calentem continens insidenti: ne ignis aut aquæ contactu: & mistione oleum vitietur. Sacculo autem, vel stamine vulgari, & pannis inuoluuntur, & eadē ratione: & ne his materijs amygdala conspurcentur, etiam per sacculi inanes poros facile ob tenuitatem incidentibus. Sed in vase duplici calefecisse fuerit satius, quod hoc modo empyreuma, hoc est, vel ignis substantia, vel qualitas amygdalis minus misceri possit: & vitrum resudantē ex amygdalis calfactis succū non ebibat, vt sacculus, panni, arena, cineres, bibula omnia. Adde quod possis tutius calorem intendere in vase duplici, quam cineribus, aut arenis, calore sicco magis vrentibus, & consumentibus. Postremo visu per vitrum & aquam corpora diaphanea coniectare potes quando satis incaluerunt, & oleosa sunt reddita: quod indicium conuolutis & sepultis in cinere, & arena, amygdalis habere non potes, nisi recluseris. Neque tunc in offas velut panes quosdam cogere oportet, sed mox à mortario, vt trita sunt, in vitrum transferuntur. In aëre autem calido mora longior non modo rufat purgatas, & tritas amygdalas, sed etiam odoris gratiam, & saporis nonnihil dissipat: nisi etiā vitreo vase per calidum aërem calente includantur: tunc enim præstantius fuerit: sed cū plerunque sit opus celeritate nec hodie paretur potabile id oleum, nisi in affectum præsentem, & urgentem, tot horarum inducijs frui non licet. Multo minus aqua paulatim affusa largior hic succus & fluxilis magis est reddendus: cū hoc modo compositum sit, & verius hydrelæum, quam syncerum oleum. Ob id vase duplici calfaciendum potius est, quam igni ipso, quam aëre, quam affusa calente aqua. Qui modus hodie magis in usu est, licet minus diu coquant, opinor ob præcipitem necessitatis occasionem: qua etiam fit, vt amygdalas etiam non depellatas, sed electas, & recentes mox terant: deinde quarta

hora

hora, parte, aut etiam minus diu in vase duplici calfaciunt:
 post exprimunt, ex libra scilicet amygdalarum vna vnciã
 olei purissimi, aut sextantes tres. siue drach. sex. quod si ma-
 gna recalcificas, vnciam alterã extrahes. sunt qui vt pro-
 perent magis, tritas in sartagine frigunt, sed parcius &
 ingratius, tostamq; substantiam redolens oleum exprimunt.
 Alij mola trusatili per candelarios exprimunt, sed ignobi-
 le, quale ex nucibus, linospermo, & similibus. Exprimunt
 autem Mesues torculari infernè cauo, supernè gibberoso, vt
 exquisitè & equaliter amygdala sacculo cannabino, vel
 stamine vulgari concluso comprimantur: quomodo in arti-
 culis omnibus cavitatis est, & ei equalis ossis oppositi condy-
 lus, vt motio sit exquisita, non ob angustiam impedita, aut
 ob laxitatem incerta & errabunda. Cũ tamen id torcular
 vndique amygdalis contiguum viã non det emananti oleo
 liberam, cavitatem totam occupant e partim amygdalarum
 mole, partim gibba asseris superioris parte: mihi non admo-
 dum probatur. Rectius fuerit asserem supernũ omninò equa-
 lem & planum esse, & infernum: sed hunc ambitu circi-
 nato sensim cauari: vt in hunc velut canalem oleum vndiq;
 diffluat, & inde ob insitam grauitatem in emissariũ par-
 te declini maximè excauatum. Qualia sunt nobis vinaria
 torcularia. Quamuis hodie adhuc Mesuæ torcular multis in
 vsu esse video, etiam ex ferro albo infernam cavitatẽ imi-
 tantibus, cum vel olea exprimunt, vel capos & perdices
 assas, vel triticum virens tritum ad condimenta, vel alia.
 Torcularis tamen plani & caui meminit Mesues in oleo
 laurino. Vtroque tamen torculari expeditum magis hodie
 est prelum libros colligatium: ob id vsu iam frequentissimo:
 ligna enim sunt duo quadrata, ferè fagina, aut tiliacea, lon-
 gitudine tricubitali, crassitia palmi, in extremis cochlea-
 tim pertusa, transuersis per hos cochlearum velut capreolos,
 & cit

& cinnos clauiculis insertis, quæ ferro torta ligna illa
 dum adducunt, quod in medio est, valenter premunt: dum
 abducunt, compressa liberant. Amygdalas igitur probè tri-
 tas sacculo cannabino nouo, aut stamine vulgari calfacto in-
 uolutas, aspicula etiam calfacta vtrunque muniant, post di-
 cto prelo tradunt, contrahunt prelum, & firmant, expri-
 muntq; in vas subiectum oleum aëre quantū licet calidif-
 simo, ut prope ignem luculentum, vel si aestas est, in sole.
 Sacculo autem opus est, ne amygdala diffuât, ac dissiliant:
 10 quomodo dum prelo vinario solos vuarum acinos abiectis
 pediculis euulsos sunt pressuri, aut tela noua includunt, aut
 festulas leætatim intersternunt. Tela enim cannabina noua
 firmitate fili facile amygdalas cohibet, preliq; violentia
 resistit, minusq; est bibula, & adhuc hac minus stamē vul-
 gare, ob pili caprini, quo contextitur, soliditatem. Vtrunque
 autem cum sit raram, per nexuum intervalla oleo viam
 præbet, substantia amygdalarum viam negat. Sunt qui
 horum loco etiam cilicio vtuntur ex seta equina contexto,
 quod prædictis non cesserit, nisi quod propter panni huius
 20 crassitiem amygdala minus sentiunt vim preli, & oleum
 multum in magnis huius panni inanitatibus pigrū cessat.
 Prædicti verò panni tenues prelorum violentiam interci-
 piunt quidem, sed non cludunt, ac per mediã breuius amy-
 gdalis recipi permittunt. Quod si depellare amygdalas libet,
 cultello potius, quam aqua vel calida, vel frigida effeceris,
 ne ob aqua mistionē oleum largius, sed aquosius & ingra-
 tius reddat. Adde quod calida viriū aliquid dissipat. Non
 probo eos, qui frigēdo pellē adurunt, postea rudi sacculo con-
 fricant, & depellant, quod partim vrant, partim dissipent
 30 earū succū nobis expetitum. Ex his iam expressis, ma-
 gna in panē coactū sub cineribus coctū, panis loco esse possit.
 Quod autē oleum amygdalarum dulciū quotidie ven-
 dunt

dunt officina ad litus partium dolentium, fit ex integris amygdalis, & magna ex parte ob vetustatem magis oleosis, usq; mola trusatili, aut tractili contusis, & cilicio inclusis, & per candelarios expressis, cuneo Valentini adacto: quo etiam ex nucibus exprimunt. Ob id etiam oleum nucum redolet ab his expressum, oleum amygdal. dulcium & amarorum. Hæc de modo extrahendi oleum ex dulcibus amygdalis fusius sum persequutus, quod is sit, vtilissimus, & huic oleo, & cuius alij ex nucleis, vel seminibus extrahendo: de quo postea paucis cum Mesue est agendum, si prius adiecero huius olei compositionem parum diuersam Græcis autoribus fieri. Quæ exempla nobis in rem præsentem commodare non parum poterunt, & Mesuæ lucem non mediocrem conferre. Semodius ex amygdalis dulcibus vel amaris repurgatis & siccatis, pistillo ligneo in pila leniter tunditur in offas, & aqua feruens facta sextarius adijcitur: ubi verò hora dimidia humorem hauserit, vehementius quam antea tunditur: mox tabellis premitur, & quod digitis tergentibus hæserit, concha digitis affricata excipitur. Pressis nucibus his, rursus aqua hemina inspergitur, quam ubi ebiberint, similiter exprimuntur: singulas heminas reddunt singuli modij. Pistillo ligneo, non ferreo terendas observa: in mortario autem æreo terimus interdum, & lapideo. Vides præterea aquam affundi, qua succum illum liquidiores reddat & paratiorem ad exprimendum. Sed id imbecillius multo fuerit, etiamsi postea oleum aqua innatans colligas. Nā sic mistum est aqua, ut ab ea omnino absolui non queat, qualiter dum aqua lauando oleum si immodicè agitur, omnino misceri scribit Gale. Satius fortasse fuerit, si largius oleum expetis, oleum comune tritis amygdalis miscere, quam aquam. Id quod in plerisque parum oleaginis ob naturam vel siccitatem facere cogimur. Verboſius
de oleo

Dioscori.

de oleo amygdalarum dulcium egimus, non modo propter dictas prius causas, sed etiam quod eius componendi modus multis sequuturus est communis: & qui modi oleo amygdalarum amararum ab alijs traduntur, hos Mesues ferè oleo amygdalarum dulcium tribuit. Paulus enim amygdalarum ꝑnc. duas in olei dulcis sextario vno ponit, & coquit in vase duplici, & Dioscor. sextarijs amygdalarum cocto addit cotylas duas aquæ, & semihoram dimittit: deinde attritione facta maiore, cotylam aquæ iterum mi-

20 scit, idque oleum ex amygdalis amaris scilicet vtile Dioscoridi ad vteri dolores, præfociones, eversionses, asthmata, calculosos, agrè meientes, nephriticos, adhibet: vt nos hodie ex dulcibus expressum, & recens potui damus in colico dolore & nephritico ad ꝑnc. vnam, cū ꝑncia vna semis, aut ꝑncijs duabus vini albi.

Oleum ex amygdalis amaris, obstructa aperit, flatu soluit & dissipat, etiam in aurium tinnitu, & tono auditu efficiente obtusum: asperitates lenit, neruorum dolorem mulcet, duritiem mollit, panum faciei delet. Extrahitur vt oleum

20 ex amygdalis dulcibus præcedens.

Adhibet verò Diosc. ad vteri affectus, dolorem, præfocionem, eversionem, & nephriticos, difficulter meientes, calculosos asthmaticos, lienosos, rugas & ephelidas faciei, quas pani nomine interpret Mesuæ videtur intelligere: aut lentigines faciei, quas etiam idem oleum tergendo delet. Calidum igitur cum sit ad primum ordinem, ac humido & sicco temperatum, & amarum, nullam peculiarem habere facultatem videtur, sed amarum omnibus communem calfaciendi, incidendi, tenuandi, digerendi, potenter tergen-

30 di, nullum animal nutriendi, sed contra potius enecandi, præsertim lumbricos. Quibus facultatibus ea præstat, quæ ipsi Mesues rectissimè tribuit. Nam tenuando & tergendo obstructiones expedit, flatu vel in auribus frigidis natos,

Vel aliunde in ipsas ruentes, calore suo, & tenuandi vi ac digerendi dissipat, auditumque ab his flatibus per aures tinnientibus difficilem, meliorem reddit: asperitates vero lenit tergendo humorem inaequalitatis causam. Neruosi generis frigidos affectus, & ab his dolores calore tenuante & digerente sanat, ac durum tensione mollit & concretione, minimum iuuat durum siccitate. Iisdem rationibus sumptum & iniectum frigidis vteri & aliarum partium affectibus prodest, tenuando quoque ac tergendo calculosis & asthmaticis, crassam pituitam incidendo, tenuando, tergen-¹⁰do: & si a sola intemperie frigida est asthma, calfaciendo mirè iuuat, linctum si recens est, & bonum, & thoraci illitum, praesertim toto corpore prius vacuato, si vacuatione egere videbitur.

Oleum *καρύων* id est, ex nucibus Regiis, flatus etiam crassos dissipat, tumores discutit, neruis attritis, vel punctis, praesertim cum calce lota confert, scabiem emarginat. Fit ut oleum amygdalinum.

Gale. lib. 7.
Simp.

Oleosum quod parte vesca nucum praesertim vetustarum facile exprimitur, tenuium est partium: per halitum²⁰ digerit, siccatur sine morfu. Ob id neutrota, id est, neruorum puncturas & vulnera quadam eo sanant: gangrenas quoque, carbunculos, agylomas sunt qui eodem percurant: quod vltis earum nucleis tribuit Dioscor. Si vero ex recentibus est nucibus expressum, etiam subadstringit, & semicocta humiditatis adhuc aliquid retinet, quae in viridibus fructibus erat plurima. *Καρύων* oleum vim habet eandem quam balaninon. Doctè igitur & ex Galeni sententia scribit Mesues flatus discutere calore, tenuitate essentiae, vi resolutive, id quod experientia quotidiana probamus in dolore co-³⁰lico a flatibus. Nam iniectum cum vino generoso, aut sumptum potenter flatus discutit, & dolore tensuo liberat.

Diosc.

Eadem ratione illitum, tumores discutit. Vi autem digerente & siccante sine morſu puncturas neruorum, & attritum, & ſcabiem ſanat, id quod vt potentiſſe præſtet, calcem lotam miſcet, quæ ſiccatur ſine morſu, & digerit: & cum ambo tenuis ſint eſſentia, in vlcus totum permeat, non hæret in aditu modo adſtringentium & emplaſticorum, quæ facultates ſiccantes ſine morſu, & digerentes, quantum proſint puncto neruo docet Gal. lib. 6. methodi, & libr. 3. c. ph. g. & quo tempore vtilis.

10 **O**leum ex auellanis nucibus, dolores neruorum & arthriticos ſedat. Fit vt præcedentia.

Cum *λεπτοκάρυον*, id eſt, nux tenuis Pontica auellana & Prænæſtina quoque à locis vbi luxuriat dicta, ſit terra magis & frigida ſubſtantia, quam Regia: tamen nonnihil caloris habet quo reſoluit, eſtque anodyna, & ſua ſicca ſubſtantia humoris arthritici portionem abſumit. Ne credas Meſua interpreti hoc calidum ſecundo gradu affirmanti, caryinum autem primo, in quo ſiccum eſſe poſſit, hoc à ſubſtantia falſa & nitroſa, illud à terra cruda. Addit Raſis in ſuo Antidotario contra venenum & morſus ſerpentum valere. Quam facultatem nucibus Regijs tribuunt Dioſc. in nucibus, & Gal. li. de euchymia & cacochymia. Bili quoque vtiliter in articularijs morbis addit Manard.

Oleum ex chryſomelis, aurium, ani, hæmorrhoidũ dolorem ſedat, tumores prædictarum partium & vulnerũ digerit: linguæ impedimentum corrigi.

30 **O**leum ex nucleis malorum aureorum (quæ etiam Armeniaca & præcocia dicuntur, ſuntque generis perſicorũ) mordet, aperit, reſoluit potentiſſe quam oleum amygdalarum amararum: ob id hæmorrhoidas ſiccas aperit, & vacuatione facta dolorem lenit: præſertim quod ex eorũ amaro nucleo extrahitur. Nam ex dulci eſt imbecillius. Reſoluta item materia in auribus, & alijs partibus tumefactis

Manar. Diſtinguit tamen Gal. in alimentis. Nuclei præcocii vt amygdalarũ dulces quiſdam, aliæque

colleeta, mitescit dolor, modo fluxionis initium non sit, nec corpus ac caput plenum. Vulneribus autem praesertim magnis, aut in parte sensu exacto praedita, ut neruo, superuenire tumores, & phlegmonas abunde docet Gal. lib. 6. metho. & lib. 3. c. ph. gene. & Aph. 2. lib. 5. Convulsio ex vulnere lethalis est. Linguae autem impedimentum $\tau\rho\acute{o}\lambda\omega\sigma\iota\varsigma$, id est, balbutiem a multo humore natam, intelligere videtur Mesues, quam id oleum, & ortui neruorum septimae coniugationis linguam mouentium, & ipsis faucibus foris illitum, & ore retentum, incidit, tenuat, terget.

Oleum de persicis obstructions aperit, aurium, & sedis ab haemorrhoidibus dolores ac tumores sanat, vermes necat. Fit ut praedicta.

Oleum ex nucleis persicorum, quod amari sint, idem pollet quod oleum ex amygdalis amaris: facultate scilicet amarum omnibus communi praeditum, calfaciendi, tenuandi, incidendi, digerendi. Quo fit ut amarorum omnium more tollat obstructions venarum mesaraicarum, hepatis, lienis, renum sumptum, sed etiam admotum, ut nuclei ipsi esu vel potu ex vino sumpti. Aurium dolores omnes a materia lenit ipsius per resolutionem vacuatione, quo scilicet tempore digerentibus utendum est, cum cessauit fluxio & corpus, atque adeo caput est purum. Si vero sint ab intemperie calida sicca dolores, per se exacerbant, contrarias intemperaturas corrigit. Idem iudicium de sede ab haemorrhoidibus dolente, modo inflammatio, & ea incipiens, vel augecens, aut vigens non adsit. Rimis etiam sedis mederi docet Rasis in antidotario, & cephalalgia: quam scilicet cause dietis similes excitarunt, quomodo oleum ex vrendis nucibus exudans rimas labiorum & 30 manuum sanat. Tumores omnes digerit ubi fluxio constitit, nec adeo crassa, lenta, impacta est materia. Frigidus

dos presentius inuat quam calidos. Amara omnia sumpta & admota lumbricos & vermes reliquos necare & educere totius substantia contrarietate demonstrat Galen. lib. 4. simpli. non solum quod nullum animal plane amaris nutriatur.

Oleum balaninum terget, expurgat, obstructa liberat, auri iniectum, tinnitui, surditati, dolori confert: firmas hepatis, & lienis scirrhum mollit, & digerit: affectibus frigidis neruorum & iucturarum, spasmis, arthritidi medetur: alphas, lentigines, varos, maculas, cicatrices nigras, & reliqua cutis foedae vitia corrigit: aluum potu soluit, sed stomacho aduersatur. Fit ut amygdalinum.

Balanus myrepsica, id est, unguentaria dicitur, quod unguentarij vtantur eius carnis succo plane inodoro, ob id apto ad odorem omnium recipiendum, vt insipida cucurbita omnibus saporibus, coloris expers cornea, & aqua suscipiendis coloribus. Expresso autem succo reliqua terrestres ac dura, sunt amara & subadstringentes: ob id incidunt, tergent, contrahunt, & stipant: ionthos, lentes, ephelin, prurium, psoram, lepram, achoras, exanthemata sanant: lienem & iecur duratum liquant cum farina lolij, erui, vel alia siccante admota. Carnis drachma cum melicrato pota est vomitoria, & saepe largiter per aluum subducit. Viscera omnia, maxime hepar & lienem ex oxycrato pota expurgat, cicatricibus decorem affert. Id oleum, siue succus nucum ex nucleo huius balani frequenter hodie exprimitur. Oleum balaninum maculas repurgat, lentigines, varos, & cicatrices nigras: aluum soluit, stomacho aduersatur: contra aurium dolorem, sonos, & tinnitus auxilio est cum anserino adipe instillatum.

Oleum *λίγιον* Latinis ricininum, flatu crassos dissipat, pituitam crassam & lentam tenuat & incidit, & dolenti ab kerna. his ventriculo, tenuibus intestinis, colo confert: hydropem iuuat potum, clystere iniectum vel illitum.

Dioscor.

*Achoras, aurium dolores, scabiem, fœdas cicatrices, se-
dis phlegmonas, uteri euerfiones & oclusiones inuat. Au-
cen. 5. can. addit lentigines & panos delere.*

Oleum char-
thami.

Oleum de cnico, obstructa liberat tergetque: ob id ictero
dolenti à materia frigida vētriculo, colo, thoraci, pulmo-
ni confert: hisque partibus expurgatis vocem claram reddit.

*Huic Diosc. tribuit vires olei ex cocco gnidio purgato &
tuso, sed imbecilliores, hoc est, aluum potu purgandi.*

Oleum ex nuce Indica dolori neruorum confert, thora-
cem & pulmonem lenit, & inde claram vocem facit, im- 10
pinguat etiam, & sperma auget.

*Id oleum Græcis indictum, conceptui valere creditur.
Hodie ad seminis incrementum ferè vsurpatur.*

Oleum de cerasis arthritico dolori mirè cōfert, terget, ac
expurgat: ob id calculum à renibus & vesica expellit: pa-
nos, lentigines, & cætera cutis fœdæ vitia delet.

*Id oleum vires habet aliorum ex nucleis aut seminibus
amaris expressorum, qualia sunt persicorum, amygd. ama-
rarum, chrysomelorum.*

Oleum ex nucleis cerasi syluestris eadem præstat, sed ef- 20
ficaciùs.

Oleum ex seminibus citri & arancij, dolori arthritico, &
succedenti tumori confert: lapidem renum & vesicæ ex-
pellit: fit vt prædicta.

*Idem est in pestilentia alexiterium, & lumbricos ne-
cat potum & illitum.*

Oleum ex pistaciis & strobylis hepatis & renum dolores
potenter lenit: hepar impinguat, sperma auget potum,
sed stomacho nocet. Fit vt prædicta.

*Forte olegina substãtia, quod oleis omnibus & pingui- 30
bus est commune, tota tamen sua substãtia stomacho ami-
cum videtur vsu quotidiano.*

*Addit Rasis tussim & thoracis dolorem mitigare, &
intemperiem frigidam emendare.*

Oleum

Oleum laurinū ad partium omnium cerebri, neruorū, ar- *Ol. de bac-*
 ticularum, ventriculi, coli, hepatis, lienis, renum, vteri, *cis lauri.*
 affectus frigidos: & dolorē his succedentem: sic fit, Baccæ lau- *Diosc. Mes:*
 ri maturæ & recentes teruntur in pila, ex aqua in lebete co-
 quantur, post torculari plano, non cauo exprimuntur in vas
 subiectum in quo aquæ supernatans oleum colligitur. Affusa
 calente aqua iterum terantur, & exprimantur torculari caua-
 to: colligatur oleum, & reponatur.

10 Id oleum est calidum, essentia tenuis, aperit, mollit, di-
 scutit, ob hæc intemperaturam omnem frigidam solam, &
 cum pituita, vel flatibus sanat, & ab his colo dolenti clyste-
 re infusum, mirè prodest, vt spinæ dorsi illitum, paralyti &
 horrore febrili, tum omnibus neruorum vitijs, algoribus,
 lassitudinibus, catarrhis, aurium doloribus, renum frigidis
 affectibus. Alij parte equali oliuarum maturarum mista,
 & ambobus simul tritis, oleum laurinum exprimunt, sed
 imbecillius: a liter mistis alijs componi docet Dioscor. Sim-
 plex vtilius idem censet, & quo recentius & viridius co-
 lore, amarissimum est & acre. Ex Gallia Narbonensi vtri-
20 bus vti commune aduehitur, vngueto similis, quam oleo.
Oleum ex baccis viridibus, terebinthi, vulnera glutinat,
 spasma, tetano, duritiei neruorum confert: ob hæc mul-
 tis emplastris miscetur.

Mirum est Dioscoridi hoc refrigerare & adstringe-
re cum calidum sit reuera & modicè adstringens. Fit vt
laurinum.

Oleum lentiscinum ex baccis lentisci, stomachum, par-
 tes neruofas, iuncturas laxat, & musculos roborat: fit vt
 laurinum.

30 Scabiem iumentorum & canum sanat: pessis, aco-
 pis, leprarum medicamentis est vtilissimum, sudores co-
 hibet. Ineptè scincus pro schino legitur. Nam è scinco
 oleum si fiat, compositum est, neque horum aliquid præ-
 staret.

Diosc.

Oleum mastichinum è mastiche, gummi lentisco recente trita exprimitur, mediocriter calfacit, adstringit, emol-
lit: ad omnia vuluæ vitia efficax, stomachi prominentem
duritiem, celiacorum, dysentericorumq; cruciatus leuat: fa-
ciem emaculat, & colorem nitidum facit optimum. Myr-
teum è baccis myrti nigrae syluestris, aut sativæ maturis be-

Duplex est

meo phar.

baccis recen-

tibus et ma-

turis oleo in-

coctis, & al-

terius medi-

camentosius

ex Nicolao.

ne tritis ex aqua coctis similiter exprimitur. Diosc. Verò suc-
cum ex folijs myrti alterutrius mollissimis tursis expressum
cum oleo omphacino coquit, vel cum oleo & aqua: deinde
quod supernatat oleum cõcha colligi iubet: adstringit, siccatur: 10
ob id epuloticum est, achoras sanat, & sedis rimas, sudores
compefcit. Potentius est & compositius, si malicorium, cu-
pressum, cyperum inuncum odoratum cum Diosc, recipiat. Ef-
ficacius est amarum oleosum, viride translucens, olens myr-
tum. Myrteum aliud est Mesuæ in tertio genere.

Balsimelæon, id est, oleum balsami plantæ cubitalis, aut
bicubitalis, rutæ agresti similis: cortice cuius partem
orientem spectante scarificato & vulnerato lachrymæ pin-
gues destillant, ipsius scilicet balsami pinguedo. Alij plantæ hu-
ius surculos Vere ineunte in pila terunt, in aqua coquunt, tor- 20
culari exprimunt, oleumque balsami vocant. Sunt qui surcu-
los tritos in oleo veteri dies quadraginta insolet, in vase du-
plici coquunt, exprimunt, surculos novos tritos immittunt, se-
cundo & tertio, colant & recondunt.

Oleo veteri die vno maceretur xylobalsamum carpobal-
samum recentissima: post arte chymistica oleum extraha-
tur, fuerit non ignobile: vel xylobalsamum recens in oleo
veteri diebus quadraginta insoletur, vase duplici coqua-
tur. Fires huius olei ab omnibus tam laudati a Mesuæ ta-
ceri mirum est: calfacit enim, humectat, tenuat, digerit, ter- 30
get, glutinat. Glutinandi hæc facultas veteribus indicta,
facit ipsum hodie pretiosum. Cætera ex Gal in simpl. docui:
nota huius in Dioscor. opobalsamo. Id rarissimum, & ob
id pre

id pretiosissimum. Quapropter Petrus, de Ebano, Gulielmus Platearius, Bartolomeus Montaguana oleum balsami composuerunt, viribus verò balsamo nihil cessurū. Aly folia, & semen, & lignum huius plantæ oleo insolant dies quadraginta, exprimunt: & seruant: sed viribus opobalsamo id multo est inferius.

Oleum sesaminum impinguat, semen auget, asperam arteriam lenit, & vocem ob id claram reddit, multorum præterea oleorum aliorum est materia: extrahitur vt amygdalinum, nisi quòd prius semen sesami excorticandum sic est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum salsa irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madefiat: ficcetur, modicè assietur, sacco aspero multum diuque confricando excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam: oleum exprimatur, vt ex amygdalis. Ex eodem semine non excorticato, sed assato & molito in farinam, oleum quoque extrahitur vt prius.

²⁰ Id semen quod agros emaciat, in Italia seri desijt, ob eiusque penuriam oleum sesaminum desideratur, cuius loco amygdalarum dulcium oleum substituatur: oleum id clarum candidum, & vsu cum cibus delicatissimum.

Oleum lini, spasmo, duritie neruorum & iuncturarum ha morrhoidibus, sedis phlegmonis & rimis confert, ac dolori pullatorio.

³⁰ Fit vt oleum sesami, sed lini semen nõ excorticatur: neruorum dolores sedat, viribus proximum est oleo chamæmelino, quibusdam in vsu est vice olei communis. Quidam pleuriticis oleum lini dederunt linctui aut potui, non sine utilitate. Paratur hodie à candelarijs et olearijs molitorib. non à pharmacopolis. In moletrinis quoq; aquaticis pauca aqua affusa extrahitur ad vsu lucernarum.

Manardus.

Oleum papauerinum impinguat, asperam arteriam lenit, febrium ardore mitigat, & insomniam: fit vt oleum ex semine lini.

Et febrium enim vapore calido sicco vigilias tollit. som

nūq; frigiditate & humiditate conciliat, fronti, auribus; naribus, temporibus illitum. Compositum autem oleum papaveris post scribendum est visitatius. Hyoscyaminum oleum ex semine albo hyoscyami recente, sicco, calida aqua sparso, insolato, trito, à Diosc. exprimitur ad aurium dolores, pes sis etiam miscetur, ad emolliendum vtile.

Oleum ex semine lactucae idem pollet quod papaverinum & eodem fit modo.

Oleum ex semine cucurbitae cucumeris, melonis, citreoli, phlegmonis viscerum, & ab his febribus ardentibus confert, urinae ardorem valde mitigat. Possunt ex singulis horum per se extrahi, vel pluribus, vel omnibus simul: excorticatis tamen seminibus sesami, seminum modo. Ex pluribus aliis tum seminibus, tum fructuum nucleis, & fructibus, olea eodem modo exprimi possunt, quae vires eorum ex quibus separantur retinent, & à nobis omittuntur.

Quale est raphaninum, melanthinum, sinapinum, cannabinum, staphidis agriae: Quae etiam fieri possunt seminibus ipsis tritis & coctis cum oleo, & cum succo aliquo vires eorum augente: vel, si est opus, remittente, vel saltem fervente, & olei adustionem ac seminis prohibente.

DE TERTIO GENERE
RE OLEORVM.

Funt & olea per impressionem, quae ipsis oleis velut habili cuidam materiae aliorum medicamentorum virtutem à sua ipsorum forma proficiscentem inserit, quomodo sigillum formam suam materiae cuiuspiam ad eam suscipiendam habili imprimit. Haec autem variis fiunt modis, quos Deo adiutore, tradituri sumus.

Oleorum genus tertium facultatem recipit variam ex incoctis sibi varijs simplicibus: propterea id iam est compositum, non amplius, ut priora duo genera, simplex: id pauculo magis dicitur, id est, unguentarium dicitur: est illi simplex, id est, parum medicamentosum, & paucis mistum: alterum compositum & medicamentosius.

Oleum

- Oleum rosatum completum roborat, resoluit commodè, lenit, & sedat: fitq; ex oliuis maturis, & foliis rosarū cōpletarum: rude verò inflammationes extinguit, roborat, cogit, dēfat, fluxiones sistit, & materiarum per corpus fluxum cohibet, dysenterias potu insigniter iuuat, & fit ex oliuis immaturis, & foliis rosarum nondū apertarū. Hoc autē modo fit: Folia rosarum rubrarum recentū trita quantitate sufficienti, *Hi quatuor modi cōmunes utriusque rosati differentia.* oleo ex oliuis, vel sesamino recenti, & aqua fontana aliquoties *10* coq; tribus horis in vase duplici. Expressis foliis & abiectis, noua immitte: insola iterum dies septem, coq; vt prius: tertio idē fiat. Deinde aquæ infusionis rosarum dictæ in syrupis quantum est oleum, misce, opercula, insola dies quadraginta: post excola, iterum diu insola. Aliter quoq; paratur magis resoluēs ex succi rosarum & aquæ infusionis rosarum prædictæ, ana parte vna: olei loti & parati, vt dixi, partibus tribus: foliorum rosarum contusarum quantitate sufficienti: hæc omnia in vase vitreo insola, vt dictum est, post coque: folia rosarum permuta, insola, vt diximus de permutando succo, & aqua infusionis *20* rosarum: idq; bis fiat. Postremò oleum solum cū succo rosarum, & aqua infusionis earum, in vase vitreo insola dies quadraginta: vel amygdalas dulces purgatas, curiosè tritas foliis rosarum rulis misce in offas, quas in aëre calido horis viginti-quatuor serua, tere, & subige continenter in mortario affusa pauca aqua infusionis rosarum calente: tandem torculari exprime oleum, vasi vitreo impositum opercula, & insola: quarto modo cum sesamo excorticato fit qualiter cum amygdalis: sed rudi rosato aptiores sunt amygdala: completo autem sesamo.

- 30* Prima olei rosati compositio multis est in vsu: Parisiensibus autem cōpositio Nicolai in ipsius Antidotario dicenda. Paulus rosarum rub. exunguatarum vnc. tres olei omphacini sextario immittit vasi operculato, ne expiret: dies quadraginta insolat, super tabulā reponit: alij non insolant, sed puteo imponunt: alij terræ infodiunt dies quadraginta. Tres vnguenti rosacei compositiones Dioscori. Rosas quidam integris folijs, alij exunguatis, alij etiam forcipibus incis, alij

alij tuis oleo impositas igni coquunt, colāt, seruant: alij dies quadraginta insolant in vase vitreo operculato, sine coctione: insolatus etiam in vase duplici est praestantior. Oleum rosatum veteres nominare consueverunt, quod absque odora- mentis paratum est: quorum si aliquid huic inditum fuerit, non oleum, sed unguentū rosaceum nominant, in fine lib. 2.

Lib. 6. sanit. simpl. Oleum rosatum optimum conficitur ex rosis solis, sine
Lib. 1. & 2. frondibus, quae plurimae oleo omphacino sine sale parato ple-
c. ph. g. nius imbuantur, & infundatur vere, aut ineunte aesta-
te. Post annum autē vetus est ac inutile. Id oleum vim quā-
Lib. 1. 2. & dam repellentē habet, & repellentem, & mitigatoriam, 10
3. c. ph. p. & discussoriam: seu repellit, coquit digerit omnia haec me-
Lib. 3. c. ph. diocriter. Huic oleo quidam spissamēta adiiciunt, ut id diu-
p. initio. tius sit odoratum. Oleum rosatum audio fieri odoratissimum
putrefactis mense vno rosis sub fimo in vase bene opercu-
lato. Eadem ratione ex mastiche vulgari, & rosis incarna-
tū, & moschatis, & similibus fieri posse confido odoratis-
sine vllius olei mistione.

Oleum chamamelinum, genus omne neruosum robo- rat, fluxionesq; inhihet vi sua modicē adstringenti, mo- 20
deratē resoluit: ob id dolores sedat. Fit ut oleum rosatū, sed ex oleo maturo, aut sesamino, ut dixi, extracto.

Paulus florum sine albis folijs recentium, siccatorum vi-
ginti quatuor horis vncias duas sextario Italico imponit,
vas tegit linteo simplici, ut transpiret, & quadraginta
diebus insolat, post bene obturato vase reponit: ex siccis fo-
lyis in vase duplici coctis est imbecillius. Calidū tēperatē ad-
primū tantū gradum vergit, humido sicco temperatum.

Oleum cha-
mamelis re-
frigerare,
& dolorem
capitis ab-
estū minue-
re dicitur
lib. 2. c. ph. p. initio colici, arthritici, & aliorum dolorum est praestantis-
simum, quia parū repellit, & modicē digerit, cum valen-
ter digerentia plus nouae materiae in partem alliciat, quā
veteris inaniant. Si tamen vehemens est fluxionis impe-
tus,

ius, adstringente magis opus est. Vires laxandi tantū quibus febres prohibet, non etiam adstringendi Galenus ei tribuit.

Oleum meliloti, viribus est chamæmelini, & eodem modo componitur.

Oleum violatum, intemperiem calidam extinguit: ob id phlegmonas omnes remittit, ac inde pleuriticos iuuat, asperitatem arteriæ & pulmonis, & thoracis lenit. Fit quomodo rosatum: sed ex oleo viridi, vel amygdalino, vel sesamino,

- 10 **O**leum *ιαρόν*, id est: ex floribus Viola nigra vulgò Martia, frigidum, humidum, tenuis essentia, lenit, & modicè aperit: clystere infusum ardorem febrium mirè sedat. Quibusdam placet hoc admouendum esse tantū phlogosi, & intemperaturæ calidæ soli: vt rosatum intemperaturæ calidæ cum humorum affluxu. Hepatis & renum caliditatē mirè Vnguetum sedat cum aceto pauco, succo lactuca, santalo albo & cera santalinū exigua. Si oleum viride est, omphacino, seu ex oliuis immaturis expressum: vt videri potest (tale enim, vel aliud lotum frigidis oleis conuenit) amygdalinum vel sesaminū
- 20 ablutio in aqua refrigerante Vires olei omphacini accipiant. Paulo fit hoc oleum ex violis purpureis vel croceis, vel leucoio, insolat autem exactè operculato vase, ne transpiret, tantū dies decem, violis interea ter mutatis, additq̄ demum violas siccas.

Oleum anethinum digerit, ob id dolores sedat: confert rigori febrili, spinæ, & partibus neruosis, inunctum accessionis initio: phlegmonas & scirrhos resoluit, somnum, itē conciliat, & cephalalgiam mitigat. Fit vt oleum chamæmelinum.

- 30 Flores anethi forcipe exacti ex oleo dulci dies quadraginta insolantur. Paulus coma florum anethi vno die siccata vnciam vnam sextario olei imponit. Dioscori. anethi coma libras duas, & vncias octo in libris octo olei, & vnc. nouem vno die insolat, post exprimit & reponit. Nam ma-

gna in hoc mēsurā florum hoc tempusculo satis Virium suarum oleo impertit : articulorum dolores Dioscoridi sedat, Vtrunque mollescit & reserat.

Lib. 4. sim. saen. Oleum anethinum, ex anetho maturo & viridi in vase duplici coctum, succos, nec crassos, nec lentos in cute & carne residentes digerit. In vase duplici autem coquendum id,

Lib. 6. simp. & Sicyonium, & chamæmelinum etiam docet lib. 12. metho. Anethum in oleo coctum, oleum facit anethinum digerens, dolorem sedans, somnum concilians, crudos & incoctos tumores coquens. Est enim temperie propinquum pus moventibus & coquentibus medicamentis, nisi quatenus illis est paulo calidius & tenuius, ob idq̄ digerens. Viride autē capiendum, quia humidius, minus calidum, & ob id magis concoquit, & somnum conciliat, sed minus digerit. In

Lib. 12. met. oleum relaxans non adstringens, præcipuè antiquum, immitte anethi quod videbitur satis: mox ubi in vase duplici tantisper calfeceris, dum mediocriter vim herbæ imberit, exprime, & repone.

Oleum liliorum. **Simplex.** **Compositū.** Oleum liliorum calfacit, resoluit: ob id à frigore dolores thoracis, ventriculi, coli, vteri, renum, vesicæ sedat, lenit, & coquit. Fit vt oleum chamæmeli, sed ex liliorum floribus quod croccum est, abiiciatur. Componitur item ex foliorum lilij vnciis octo: mastiches, calami aromatici, costi, carpobalsami, ana vnc. vna: caryophyl. cinnamomi, ana vnc. semisse: croci drachmis tribus. Omnia præter liliorū folia aqua sufficiente vigintiquatuor horis macerentur, semel aut bis ferueant. Tunc iniice olei dulcis, vel sesamini, lib. duas: & additis lilij floribus, in vase vitreo in sola dies quadraginta: post colatum reponantur.

Oleum irinum ex floribus ireos similiter factum, calidius, & tenuius: ob id altius penetrat, & valentius resoluit: liliorum verò magis sedat, lenit, maturat. Irinum oleum terget, tenuat, coquit, resoluit potenter: ob id à frigido dolores aurium, hepatis, splenis, vteri, articulorum sedat phlegmonas

nas coquendo suppurat, materias thoracis & pulmonis coquit: strumas dissipat, & alios tumores duros, spasmodum emendat, & narium fetorem. Sic fit: Radicum ireos libram vnam, florum eiusdem, libras duas: aquæ cui incoctæ sunt aliæ ireos radices, quantitatem sufficientem: olei dulcis, vel sesamini quantum sufficit, in vase duplici coque, radices & florum folia noua immitte prioribus expressis & abiectis, vt in oleo rosato.

10 **O**leum sambucinum lenit, cutim expurgat, neruos roborat, eorumq; doloribus confert. Fit vt rosatum.

Ex floribus sambuci factum, dolores sedat: ex medio autem cortice ambusta sanat: fit etiam ex floribus iasminum, quod sambacinum Arabes vocant, chamamelino aut sequenti viribus proximum.

Oleum leucioij lutei tenuat, digerit: ob id dolores, thoracis, renum, neruorum, iuncturarum, sedat: fit vt chamamelinum. Oleum de Keiri.

20 *Paulus horum florum exunguatorum vncias tres olei sextario immittit, in vase exacte obturato decem dies insolat, ter mutat: vbi reponendum est, alias bene siccas adiungit.*

Oleum papaueris intemperiem calidam sanat, & inde ortum dolorem, somnum quoq; conciliat. Fit vt violatum ex floribus, sed etiam capitibus & foliis papaueris albi mitius & tutius, nigri stupefaciendo efficacius.

Oleum de foliis lactuæ idem pollet quod oleum papauerinum.

Oleum nymphetum vires habet violati, & eodem fit modo. Oleum nufaris.

30 *Refrigerat tamen magis quam violatum, minus quam papauerinum: hypnotici, & intemperaturam partium, vt renum, calidam sanantibus vtiliter miscetur, & veneris tentiginem prohibet genitali inunctum. Oleum nymphetum Rasis in Antidotario describit, refrigerando mitigans cephalalgia febrilem à vaporibus sursum elatis, & delirio*
inde

inde, vel ex phrenitide natum: ardori Urinae, Ulceri renum
& Vesicae commodum illitū, vel clystere iniectum. Fit au-
tem ex floribus albis, nō flauis, in oleo omphacino dies qua-
draginta insolatis.

Oleum cucurbitae nymphoto viribus par, & eodem pa-
ratur modo: sed hoc ex floribus cucurbitae, & succo rasae
carnis eius, & oleo.

Cucurbitino autem oleo prius ex seminibus expresso fi-
fiat, tunc multo est frigidius, ac humidius.

Oleū cydo-
niorum.

Oleum melinum, refrigerat, adstringit: ob id vētrem to- 10
tum inferiorem, & neruos laxiores cogendo roborat, su-
dore immo-dicos sistit: fit ex carnis cydoniorū prama-
turatorum, cum cortice & seminibus] tritorum, & succi eorum
portione aequali in olei omphacini modo sufficienti diebus
quindecim vase vitreo insolata: deinde horis quatuor coqua-
tur in vase duplici, caro & succus mutetur, & rursus insole-
tur, & coquatur, vt diximus, bis aut ter: postremò colatum re-
conde.

Oleum id facultatem Ventriculi & intestinorum reten-
tricem adstringendo roborat, & qualitate aromatica co- 20
Etionem iuuat: ob id lienteria, diarrhoea, dysenteria multū
salubre est, praesertim, biliosa, sed bilis parte iam vacuata:
clysteribus iniectum per se, vel cum mastichino, myrteo,
rosato. Spinae etiam illitum & thoraci, sudorem immodicū
vires deicientem sistit.

Paulus cydoniorum lanugine bene tersa cum corticibus
incisorū vncias tres in olei omphacini sextario insolat dies
quadraginta. Si succum cydoniorum oleo incoquis, sic crepi-
tat & agitatur, mirabile visu, vt oleum omne tandē va-
se excutiat. Ob id vase duplici coquendum est simul, ne vi- 30
res cydoniorum empyreuma vitiet. Succus autem ex his
largior extrahitur, si ferramento segmentis quibusdā exa-
sserato (rapam vocant) deradantur potius quā secentur
minutim, aut terantur.

Oleum

Oleum myrtinum, cerebrum, neruos, cor, ventriculum roborat coquendum vt melinum.

Id oleum adstringit quantum cydoniorum, sed siccat potentius. Alterum prius in secundo genere per expressionē baccarum myrti recentium docuimus. Oleum ex oleo & myrtis, aut myrti succo compositum, adstringit solum à myrtis, digerit ab oleo, Gal. lib. 1. c. ph. p. & lib. 2. c. ph. g.

Oleum ex pomis mandragoræ inflammationem omnem extinguit, somnum conciliat. Fit ex succi horum pomorum maturorum, & olei sesamini partibus æqualibus in vase duplici coctis ad succi consumptionem. Succum tantundem suffice: coque vt prius, idem tertio fac, & reconde.

Gallis interdum sic paratur: aliter Nicolao in Antidotario.

Oleum enulatum calfacit, tenuat, digerit: ob id affectibus neruorum, vteri, vesicæ frigidis prodest, ac febrium rigori, & colo à flatibus dolenti. Radices enulæ tufas, succi aliarum enulæ radicum: olei sesamini portionem æqualem in vini odori parte dimidia, coq; vt diximus in oleo melino. Cōpositius & valētius fiet, si foliorū lauri, cardamomi, spicæ nardi, calami aromatici, mastiches, ana sextā partis vnus addideris.

Oleum ex cinnamomo & sabina, & pulegio, idem pollet quod enulatum, & eodem fit modo.

Tria in Mesue de his capita in vnum iunximus: oleum cinnamomi Dioscor. eleganter paratur: fieri etiam ex nostro pseudocinnamomo potest. Quod verò è sabina fit, dolores à morbo Hispanico mirè sedat, cutis q; sceditatem corrigit. Sed quod è pulegio, ciendi menses vim magnam obtinet.

Oleum rutaceum calfacit, tenuat, digerit: ob id laterum, renum, vesicæ, vteri dolores à frigida causâ sedat: fit vt myrtinum.

Ex foliorum & succi rutæ ana portione equali, olei ompha. q. s. insola dies quindecim obturato vase: post coque in vase duplici, horis quatuor, exprime: hos bis aut ter itera. Rutaceum & illitum & clystere iniectum, colicum dolorem Gal. in suo dolore ca-

quem chamamelinum & anethinum mitiora non sedarunt, placat, vacuata prius parte materia: nervosas partes à frigido lasas valde roborat, paralyſi confert, ſpina inun-
 elum obſtructiones aperit, inflationem potentiùs diſſipat, ſi
 ex ruta ſicca ter vel quater mutata perficiatur. Nā in vi-
 rente ſucci excrementoſi multum ineſt.

Oleum nardinum benedictum calfacit, tenuat, digerit,
 modicè adſtringit: proinde affectus omnes frigidos &
 flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, veſicæ,
 uteri magnoperè iuvat, naribus iniectum caput purgat, cor- 10
 poris colorem & odorem commendat. Spicæ nardi vnc. tres:
 vini & aquæ ana vnc. duæ & dimidia: olei ſeſamini lib. dimi-
 dia, coquatur in vaſe duplici lento igne, horis circiter quatuor,
 frequenter mouendo. Vel ſpicæ nardi vnci. tres: ſampſuchi
 vnc. duæ: xylalocis, enulæ, folij Indi, calami aromatici, foliorū
 lauri, cyperi, ſchoenu anthūs, cardamomi, ana vnci. vna & di-
 midia, antequā terantur, vino & aqua ſufficienti, & olei ſe-
 ſamini libris ſex mergantur: coque vaſe duplici igni lento ho-
 ris ſex, ſingulis horis mouendo. Vel ſpicæ nardi vnci. quatuor:
 ſtyracis, caryophyll. ana vnc. tres: nucis moſchatae, vnc. quin- 20
 que: olei baſſami, vncias ſex: olei ſeſamini, lib. quatuor, coque
 vt prius horis quinque.

*Prima cōpoſitio eſt nobis frequens & efficax etiam ad
 aurium tinnitus & dolentes ipſius flatuſ, & omnem ner-
 Li. 6. ſanit. uorum intemperiem frigida. Oleū nardinum calfacit, potif-
 ſimum vbi largius accepit amomum. Id olim Laodicea in
 Aſia duntaxat præſtantiffimum fiebat: nunc etiam in alijs
 fit vrbibus. Secunda & tertia Meſua cōpoſitio ſi ſimplicia
 ſuppeterent vera, eſt efficaciffima, ſed vnguentum verius
 eſt quā oleū. Oleū autem ſeſaminum quia deſideratur, vi- 30
 ce eius oleū dulce ſubſtituitur, paruo aut nullo errore. Nam
 Meſues aliquando ſcribit olei ſeſamini vel dulcis.*

Oleum maſtichinum, cerebrum, neruos, iuncturas, ven-
 triculum, hepar corroborat, tumores duros lenit, dolo-
 res ſedat: ſic conficitur: Maſtiches vnciæ tres, olei ſeſamini
 ſextario coquuntur in vaſe duplici. Vel maſtiches vnc. tres,
 vini

Vini vnciæ quatuor, alij octo, olei rosati lib. vna, in vase duplici coquantur ad vini consumptionem.

Secundum est solum in vsu, quia præstantius priore, cui ^{Auic. 5. can. habet de- scrip. primã.} Paulus oleum omphacinum miscetur potius, quam sesaminum: nisi quando studium maius esset duritias molliendi, & dolorem sedandi: quorum neutri omphacinum per se conuenit. Est autem vtrunque simplicissimum medicamentosius, ac varium magis, & vnguetum verius, quam oleum. Paulus describit. Facultatem ventriculi coëtricem & retentricem roborat illitum in lienteria: ob id salubre. Minus multo calet, siccatur, obstructa aperit, quam nardinum, nec minus adstringendo roborat. Oleum mastichinum ex oleo rosato & vino antiquo ad partium lassitudinem & imbecillitatem fit Mesuæ in fine suorum canonum cap. 12.

Oleum mastichinum & lentiscinum recens in vase duplici calfactum, anodynum est phlegmones in gingiua, lingua, oris tunica & cute. ^{Li. 5. c. ph. p.}

Oleum ex styrace calfacit: ob id confert dolentibus à frigore renibus, vesicæ, vtero, neruis, musculis, tendonibus, iuncturis. Styraçis vnciæ tres, vel si valentius vis, quatuor, in olei sesamini libra vna coquantur, vt in mastichino, & colatum reponatur.

Oleum styracis huic simile scribitur Auic. 5. can. & Serapioni in Antidotario: ad scabiem est efficax, præsertim addita parte octaua ellebori albi: diuersum. Dioscoridi. Diuersum duplex Mesuæ ex styrace liquida in curandis affectibus neruorum: aliud etiam Nicolai. Styracini olei meminit Dioscorid. in styrace, sed an simplex sit vel mistum non docet.

Oleum costinum calfacit, obstructa aperit, neruosum genus roborat, vt neruos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculum: præter hæc, hepar & capillos: canitiem ob id moratur, & corporis colorem ac odorem commendat. Costi amari vnciæ duæ: casia, vncia vna: sampsuchi summitatum

vnciæ octo: vino odoro, quantum sufficit, biduo infundantur; deinde cum olei sesamini libris tribus coquantur horis sex, vt nardinum.

Si vera costi radice fiat, omnibus neruosi generis affectibus frigidis confert calore vehementi, vt etiam paralyfin ac vehementem rigorem spinæ illitum iuuat. Capillos etiam tenaciùs affigit, & mucoso humore canitiem accelerante consumpto, canos prohibet.

Oleum de
alkana.

Oleum cyprinum partes neruofas roborat, capillos à canitie vindicat: fit ex florū cypri vnciis quatuor coctis in olei veteris vnc. decem, vt rosatum florum penuria, folia cum modico vino bis mutata coqui possunt in dicta olei mensura.

Quod oleum cyprinum duplex Paulo describitur, verius est vnguentum, vt Diosc. suffecerit Mesuæ descriptio. Oleū cyprinum & lentiscinum magis calfaciunt, quam myrteum: & modicè astringunt.

Oleum de
sampsucho.

Oleum sampsuchinum calfacit, roborat caput & neruolum genus omne: fit vt oleum myrtinum.

Rasi. in Anti. acopum est, seu lassitudini vtile, & morbis cerebri & neruorum frigidis prodest. Ob id spinæ in balneo inunctum paralyfin iuuat, & spasmodum cynicū vulgò torturam oris, naribus iniectum: vt auribus immissum, à flatu tinnitum dissipat, menses ciet, morsui scorpionis prodest. Potentiùs fiet ac odoratiùs, si comis sampsuchi ter quater mutatis, in vase duplici coquatur. Paramus in nullos vsus alios, quàm ad emplastri meliloti compositionem.

sampsuchinum Diosc. ab hoc diuersum.

Ole. ex me-
zereo.

Oleum ex thymelæa hydropi confert, ac vlcerebus malignis, cutis fœditatem terget: foliorū mezereon vnc. quatuor aquæ libra vna: viginti quatuor horis macerentur, post coquantur in olei sesamini vnc. octo: & lactis dulcis & recentis vnciis sex, ad aquæ & lactis consumptionem: colatum reconditur.

In simp. cap. de mezereo prius est aliter descriptum, id vmbilico admotum, alium subducit.

Ole

Oleum de thymo, renum, vesicæ, ilium dolori cōfert: vrinari- *Oleū serici-*
 næ difficultatem leuat iniectum in sedem, vel meatum *num.*
 vrinarium. Thymi vnc. quatuor: zingiberis vnc. vna & dimi.
 aqua dulcis sufficiens: succi extremitatū thymi, vnc. quatuor:
 olei sesamini vnc. quatuordecim, coquantur in vase vitrato ad
 aquæ & succi cōsumptionē. Vel succi thymi, olei sesamini, la-
 ctis vaccini recentis ana lib. duæ: penidiarū albarū vnc. quinq;:
 zingiberis albi vnc. vna & dimi. coquantur vsq; ad succi & la-
 ctis consumptionem. Hoc eadem potest quæ prius, & præter-
 10 eà roborat dictas partes ac iuncturas, earūque dolorem le-
 nit, colorem bonum reddit, venerem excitat.

*Id oleum cur Mes. hic & Serap. in Antidotario serici-
 num vocet, non video. Potest earundem propè virium fieri
 eodem modo ex hyssopo, quod quidam hoc loco per alhasech.
 à Mes. intelligi voluit.*

Oleum *σικυώνιον*, id est, de cucumere agresti, epilepsiam, *Ole. de cucu-*
 hemicraniam, & alios cerebri affectus frigidos naribus *cumere asi-*
 immisum leuat, & strumas, & surditatē, panum & cicatrices *mino.*
 nigras delet. Oleum sesaminū in succi cucumeris agrestis ma-
 20 turi quantitate æquali coquitur ad succi consumptionem: vel
 succi radicū ipsius, & aliarum eiusdem radicum tritarum ana
 lib. dimidia, cum oleo sesamini lib. vna coquitur ad succi con-
 sumptionem.

*Paulus radicem eius vncias duas coquit in vase duplici
 cum oleo sextario vno. Alterum idem compositum efficit
 unguento proximum. Hoc saepe vtitur Gal. in libris comp.
 medicamentorum, præcipuè secundum genera, sed etiam
 secundum locos, & aliquando in methodo. Eius verò com-
 positionem ab eo promissam nusquam legi. ἀπὸ τῆς σικυῶνος ἀγρίης
 30 ἀ σικυῶνος ἀγρίης est vti que dictum σικυώνιον. Diosco. ve-
 rò σικυώνιον ἀπὸ τῆς σικυωνίας, quæ regio est Peloponesi, in qua
 laudatissimum fiebat. Aliter omnino componitur, & sine
 radicibus cucumeris agrestis, à qua illud calfacit, tenuat,
 digerit: hoc verò aut temperatum est, aut subfrigidum:
 quanquam id quadantenus calfacere, & febrī ac neruo-*

rum vitijs prodesse, fœminisq̄ faciei nitorem conciliare scribit Dioscorid. Elaterium verò ex fructu per maturitatem flavescente sine expressione extrahitur, siccat̄ v̄ scammonium. Post sex menses vtendum.

Ole. de pomis citrangularum.

Oleum de pomis citreis vel aranciis ad iuncturarum dolorem. Poma hæc duodecim matura integra in olei sesamini lib. duabus, aquæ fontanæ & marinæ ana. q. s. coque in vase vitrato ad aquæ consumptionem. Iterum in aquæ dulcis lib. vna & dimid. cum penidiarum albarum vnc. octo, coque ad aquæ consumptionem. Datur ab vncia vna ad vnc. tres, cū potu, cibo, obsoniis.

Oleum croci nervos & vterum roborat, amborumq̄; dolorem sedat: durities dissipat, coloris gratiã efficit. Croci vnc. vna, myrrhæ puræ vnc. dimid. diebus quinque aceto macerentur: die sexto toto cardamomi drach. nouem simul macera: septimo cum oleo lib. vna & dimid. coquantur igni lento ad aceti consumptionem: loco aceti sunt qui vinum supponât.

Dioscorides aliter preparat ad somnum conciliandum, etiam phreniticis, si odoretur, aut naribus infricetur, & ad clausionem vteri, suppurat, vlcera purgat, etiam maligna. 20 Paulo est aliud, vt pretiosius, ita præstantius.

Oleum ex piperibus iuuat morbos neruorum frigidos, vt paralytin, spasmus, spasmus cynicum, tremorem, epileptian: adhæc ischiadem, & cæteras arthritidis differētias, & vteri, coli, renum, vesicæ affectus frigidos: quia calfacit, tenuat, terget: ob id obstructions aperit, calculum frāgit. Triū piperum ana vnc. tres: cepularū, beller. embl. Ind. ana drac. quinq̄; radicū apij, fœniculi, ana drac. tres & semis. sagapeni, opopanax, hyoscyami albi, ana drac. duas & semis. turbith boni albi drach. duodecim: zingiberis drac. tres: surculorum hyssopi recentium, foliorū rutæ virentium, ana manipulum vnum: parum trita coquantur ad tertiam partē in aquæ lib. viginti quatuor, coletur cū ole. cicini heminis duabus: percoquatur ad aquæ cōsumptionem. Addunt alij ireos drac. sex: thapsiæ drac. duas: anisi, cardamomi, ana drac. vnā & dimi. calami aromatici drach. duas & dimid. spicæ nardi drach. vnā: expressiois hyssæ

hyssopi vel thymi sextarios tres. Poni potest loco cicini oleum iinum vel leucij lutei, vel amygd. amararum, vel omnium simul quatuor ana hemina dimid.

Hoc describitur Auic. nomine olei alchechengi. hyoscyamus praesertim tam paucus, hic otiosus videtur, ut mendis suspitio sit vehemens. Validum fuerit hoc ol. etiam potu Mediolani usurpatur.

20 **O**leum ex euphorbio iuuat maximè frigidos cerebri & neruorum affectus, cephalalgiam, hemicraniam, lethargum, naribus immissum: articularū quoq; & hepatis, & splenis dolores illitum iuuat. Euphorbij vnc. dimid. in olei leucij lutei, & vini odori ana vncijs quinque coquitur ad vini consumptionem. Vel staphidos agriae, strutij, ana vnc. dimid. pyrethri drac. sex, succi calaminthes montanae vnc. vnam & dimidiam: costi, drac. decem: castorei drach. quinque: trita, tri-duoque macerata, in vini odori libris tribus & dimidia coquantur ad dimidias: deinde frica multum diūque manibus, & cola: cum olei leucij lutei aut sesamini libra vna & dimidia percoque ad vini reliqui consumptionem: tunc insperge euphorbij recentis & albi tenuissimè triti drach. quatuor, & miscendo coque.

*Idem potest quod ol. de piperibus, sed calidius & siccantius: fugiendum vtrunque in principio dictorum affectuum, nisi vehementer frigidi sint. secundum efficacius etiā Auic. describitur 5. can. ex oleo & solo euphorbio parciore: largiore parat Gal. lib. 2. c. ph. p. pro vario scopo. Olei libra vni immitte euphorbij validi, hoc est, recentis & albi semunciam, vel (si vetus est euphorbium, ut bimum, trimum, & iam pallidum aut flauum) drach. sex: si sensus in auribus vel parte alia est acer, minus semuncia ut drach. Gal. in fine tres: si obtusus, validi euphorbij vnc. dimid. vel drachmas li. 2. c. ph. p. quinque: praesertim si affectus est contumax, ut alopecia. Idem pollent piper, cepa, allium, ruta oleo incocta in frigidis aurium & aliarum partium affectibus, ut in hemicrania à causa frigida. Oleum cui libanotis, id est, rosmaris in-
Lib. 4. san. tnen.*

cocta sit, vel radix beta alba, vel cucurbita agrestis, vel cucumeris agrestis, vel bryonia, vel alchea, efficaciter evaporat: vbi hæc qualitatem & vires in oleo tenui non adstringente dimiserunt. Ol. ex mentha viridi repellit: exsiccat, roborat, digerit lib. 2. c. ph. p. Pisselaon seu picinum oleum Diosc. componitur.

Oleorum genus tertium facimus non modo eis plantarum prædictas partes incoquendo, sed etiam animalia medicamentosa: id quod exempla sequentia docebunt.

Oleum vulpinum ad podagras, reliquasque arthritidis species, ac dorsi, reniumque dolorem est efficacissimum. Vulpes integra tantum exenterata, in aquæ fontanæ & marinæ ana sextario vno: olei antiqui clari sextariis duobus & dimidio cum salis vnciis tribus coquitur ad aquarum consumptionem, & vulpis artuum dissolutionem. Postea aquam dulcem (cui hyssopi, & anethi herbarum ana man. vnus incoctus sit) affunde vasi, & cum dictarum herbarum ana lib. vna recoque ad huius aquæ consumptionem. vel vulpes in aqua fontana & salsa cum herbis dictis sine oleo percoquatur, ad carniem vulpis & artuum dissolutionem. Aqua hæc ad fotum vel balneum partium affectarum est efficax.

Id oleum ad nervosi generis & iuncturarum affectus omnes frigidos ob calorem mediocrem est tutissimum etiam initio & efficacissimum. Paul. viam vulpem oleo incoquit: & hodie nonnulli viam vbi exenterarunt, semispirantem adhuc oleo incoquunt. Vulpes autem bene habitata, qualis per vindemias vis nutrita, & impinguata, ætatis mediæ esto. Quid enim virium à vulpecula recens nata & strigosa expectare possis? Grandior enim quia calore est acriori, humores habet calidiores, & ob id excrementa omnia acria, & partium omnium naturam valenter digerentem, ut nec urinam, nec ventrem inferiorem contempserim. Additur coquendo interdum salvia, rosamarinus, iuniperus, anethum, origanum, maiorana, & tunc
vul

Vulpium est vnguentum.

Oleum ex viperis cutim expurgat, impetigines sanat: fit *Oleū de ser-
pentibus.*
Olex viperarum nigrarum integrarum lib. duabus, ad car-
nium dissolutionem coctis igni lento in olei sesamini sex-
tario vno & dimid. in vase terreo vitrato angusti oris exacte
obturato, ne illius noxio vapore offendaris: vbi refrixerit, vi-
treo vase reponatur, pennâ partibus affectis illinatur.

*si abscissis capite & cauda viperæ (quales theria-
ca postulat) oleo incoquantur: etiam elephantiasis fueris
10 salubre.*

Oleum ex scorpionibus, lapidem renum & vesicæ fran-
git & expellit, lūbis, pubi, perinæo illitum, aut per mea-
tum vrinariū iniectū: fit ex scorpionibus viginti, vel pau-
lò pluribus, aut paucioribus in olei amyg. amararum lib. dua-
bus infolatis mense vno in vase vitreo probe obstructo. Vel ari-
stolochiæ rotundæ, gentianæ, cyperi, corticum rad. capparis,
ana vnc. vna: in olei amyg. amararum sextario vno diebus vi-
ginti insolentur in vase vitreo operculato: deinde scorpiones à
20 se vno. Egressus è balneo aut infessu calculosus illo vnguatur
in tribus dictis partibus, & in meatum vrinarium iniiciatur
portio eius exigua horis singulis: est mirabile. Quidam prio-
re, alij posteriore ceu efficaciore vti malunt.

*Paratur etiam nunc oleo antiquo additis simplicibus me
dicamentis contra venena laudatis: fitq̄ oleum miranda-
rum virium contra venena omnia & pestilentiam. Scio
hominem hoc solo munitum quantumuis seuam pestilentiam
nihilifacere. sed eum & seruos suos vna secum visentes
pestilentia affectos, incolumes seruari, & sola vntione
30 quosdam à seuissimis venenis potis liberatos. Prius ob scor-
piones frigidum est: posterius ob aromato calidum & ef-
ficacius, no ob horum calorem & essentia tenuitatem (quib.
aperit, incidit, tenuat, terget, perrupit) sed etiam totius sub-
stantia scorpionum proprietate, & vt loquuntur, forma
specifica, qua vtrunque calculum renum & vesicæ frangit*

illitum tantum lumbis, si in renibus est: si vero in vesicâ, pubi, perineo, & iniecta etiam tum pauca in meatum vrinarium.

Oleum ex ranis refrigerat: ob id podagram & alias arthritidis species calidas mitigat: & incendium febrium ardentium fronti & temporibus illitum: quando etiam somnum conciliat. Caput ranarum antiquarum selibra in vase vitreo bene obturato, cum sextario dimidio olei sesamini coquitur ad caput dissolutionem, uti oleum ex viperis.

Hoc oleum etiam hodie parant, ob id tantum, quod sit ¹⁰ necessarium ad emplâstri de ranis compositionem à Ioanne Vigo descriptam. Podagra calenti admoerunt quidam, sed nullo fructu. Neq; enim frigiditas in eo magna esse potest ab his capitibus coquendo coctione tam longa, & in oleo sesamino, alteratis. Rectius, meo iudicio, rana virides in sylvis crebra, vnguibus reptantes in altissimas quasque arbores: & sub noctem brexantes (vox enim earum vnica est brex) oleo violato, vel omphacino, ad hos vsus incoquerentur. Quas manibus viuas hodie ex more tenent ad refrigerium febre acuta aliqua ardentes, croissets, vulgò dictas, ²⁰ quarum meminisse videtur Gal. lib. 10. simpl.

Oleorum genus quartum à sapientibus multis descriptum, hodie chymistica arte magis perficitur, vim quandam in concreto & composito occultam manifestante. Hac namq; ignis vehementia ex liquorib. gummis, resinis, melle, saccharo, cera, oleaginam quandam substantiam separat, & in capitellu attollit: nec minus ex plantis pinguibus, ligno guaiaci, iuniperi, pini, larice, cedro, & id genus alijs: præterea ex plantaru, atq; adeo animalium partibus omnibus ipsum velut gluten terrea substantia, humorem insi- ³⁰ tum pinguem, imputribilem maxime, ut ignis secretum nunc sursum attollit in capitella, vel vtriculos, vel deorsum in subiectum aliquem catinum præcipitat: rem omnibus alijs

alijs remedijs planè diuiniorum, si vñ studio in cælo philosophorum, & Gebero, & Veritati credimus: quanquam hodie sunt idiotæ quidam, magnorum tamen Medicorum nomine se venditantes, qui id ipsum ceu nugatorium calumniantur, vt alia propè omnia pulcherrima ipsis ignorata, solas (vt vocant) receptas scribere, nulla tamen ratione scientibus. Adde quòd metalla quadam chymistis in calcè versa, in oleum funduntur. Sunt qui terrea quoque corpora vt lateres ignitos oleo incoquunt, vt vires oleo ipsi præstantissimas acquirant. Ad Mes. redeamus.

Olea per resolutionem variis fiunt modis, viriū sanè mirificorum. De quibus scribunt fusiùs, qui rerum occulta manifestant & detegunt. Sapientestibi omnino legendi & imitandi, si famæ illorum maximè es cupidus. Mihi verò Dei spiritus largitate & gratia, nunc pauca quædam, sed mirabilia illorum oleorum effecta percensere sufficiat.

Composita enim quædam velut in elementa sua segregant, quorum id quod igni respōdet maximū est virium.

Oleum de ouis experientia plurima probatum est cutim expurgare, impetiginem, serpiginem, & alia cutis vitia perfanare, capillos regnere, vlcera maligna & fistulosa curare. Vitelli ouorum elixando duratorum triginta, aut circiter, manibus friati, in sartagine terrea plumbata frigantur igni mediocri, mouendo cochleari ligneo, aut terreo, donec rubescant, & oleum ab his resoluatur, quod pressi cochleari largiùs remittent: vel iidē vitelli elixando indurati mola frangantur: deinde in offas tundantur, & torculari exprimantur, quale in oleo amygdalino explicuimus, & oleum destillabit: vel ipsi vitelli corpulento vasi imponantur, oleumque in capitellum ignis violentia tollatur, qualiter oleum philosophorū post dicendum.

Cutis fæditatem mirè aufert, ac cicatrices, præcipuè in ambustis relictas: ferè autem grauitè olet: minus tamen postremum sublimando destillatum. Pilos auget Serapioni in Antid. aurium, dentiū, sedis doloribus, & alijs plerisq; sedis affectibus, Rasim Antid.

Oleum

Oleum Ouorum Nicolai

Vitellos ouorum elixorum frige igni lento prunarum in patella ferrea, semper mouendo rube ferrea, donec probe assentur, calidiss. linteo forti, oleo amygd. dul. madefacto exprime. Potest etiam alembico destillari, vt ol. philosoph. Mes. Satius est vitellos crudos frigere, cochleari, assidue mouere, donec assati, & cochleari pressi, vase inclinato reddant oleum, quod phiala conditum, etiam diu integrum seruetur: ex viginti vitellis extrahes horis duabus vncias quatuor, aut circiter.

Oleum ex frumento, impetigines, & cutis asperitates curat. Frumentum inter duas laminas ferreas mediocriter ignitas si prematur, hoc oleum remittit. Vel triticum excorticatum vase sublimationis destilletur, qualiter oleum philosophorum. 10

Cutis asperitates a siccitate natas lenit, & humectat, & ceteras cutis infectiones emendat. Rasi etiam in Antid. describitur.

Oleum sinapinum salubre affectibus frigidis, lethargo obliuioni, dolori quem frigida intemperies parit. Fit vt oleum de frumento. 20

In usu est id oleum, sed factum vt oleum amygd. Phæningmum, id est, rubrificationem, vt ipsum sinapi tritum in cute excitare potest.

Oleum iuniperi emendat cutis infectiones, serpiginem, cancrum, vlcera maligna, qualia, quæ in tibiis & cruribus quorundam: malum mortuum recentiores vocant. Sermentis iuniperi tenuibus vas vitratum oris angustii reple, laminam ferri tenuem foraminibus multis in cribri triticeo modum pertusam ori toti applica, luta eandem cum ore tum dicti vasis, tum alterius minoris etiam vitrati oleum excepturi, quod terre vbi infoderis, igne luculento maius alterum iuniperi frustula capiens, circunda horis duabus, sicque oleum in vas minus destillabit. 30

Hac arte oleum ex pineis nucleis ad erugandam mulierum cutem, ex ligno Guaiaci, & potētius ex ligno sancto ad morbi

morbi Hispanici dolores ac vlcera (quibus & oleum iuniperi & geniste, & fraxini, & similium prodest) & lignis alijs, praesertim pinguibus, ac succulentis, vt fructibus, baccis, seminibus. Vas autem maius esse possit metallicum, aut si vitreum est, vel siliceum, probè totum luto sapientum muniatur: sigulinum autem, quia rarum est, oleo foras exhalanti viam daret: ob id vitratum sit intus. Infernum autem vas ac receptorium vitreum esse potest, ambitu non lutatum, modo sit paulo crassius. Potest & metallicum: potest¹⁰ denique terreum esse, modo sit vitratum: alioqui oleum id tenuissimum hac illac per vasis poros diffuere. Multo minus fouea intra terram parietes terra figulari paratos habente (quod Mesue imperabat) recipi tutò id oleum possit. Adde quòd neq; minus vas terrae infodere est necesse, si velut area aliqua possis carbones & ligna sustinere, quibus vas maius est circumdandum.

Oleum fraxinum splenicis iuuat, praeter id potest quae oleum iuniperi, & eodem fit modo.

²⁰ Id oleum hypochondrio sinistro illitum, & potum, splenis obstructions potenter liberat, duritiemq; emollit, ac digerit.

Oleum ex gagate sacratum, daemoniis, epilepticis, paralyticis, spasmicis, tetanicis, arthriticis, ab utero suffocatis saluberrimum: conceptumq; adiuuat. Fit ex gagatis lapidibus quomodo oleum iuniperi, vel sublimatione mox dicenda.

³⁰ Gagates lapis ater, odore bituminis dum vritur, tumores in genu diuturnos dissipat, & sinus siccando contrahit: cruenta vero vlcera praecipue glutinat. Hic multus nobis est in corallis, maxime precarijs: et ita magnus saepe, vt salina mihi duo sint iusta magnitudinis ex solido gagate. Cui autem eo sit multo vilius bitumen, & viribus aut iisdem aut validioribus (vt ex gagatis Galeni bituminis commercio

Gale. lib. 9.
simpl.

eum

eum odorem & fortasse reliqua sortitis colligere licet) tentari posset ex ipso oleum quod largius fluet, praesertim si recens est bitumen, cum ipsum sit terra ipsius velut adeps, & olei vice vratur accolis lacus Asphaltita, & locorum aliorum bituminosorum. An verò epilepsiam iuuare possit oleum istud, iure ambigi potest. Cum enim non ita tenuet ac digerat, sed vtrunque mediocriter praestet, quid spei ab hoc esse possit, nisi siccando, aut sua tota substantia iuuare dicatur? Nam odore illo bituminis tetro epilepsiam magis prodat ut myrrha, galbani, cornuum, vngularum, pellium caprae, & hirci suffitus, quod verò de demoniacis scribit Mesues, superstitiosum est: à Christianoq; homine alienum.

Oleum philosophorum (quod etiam oleum sapientiae, & perfecti magisterij, & benedictum, & diuinum, & sanctum quidam vocarunt) veterum omnium consensu effectibus secretis non paucis est efficacissimum. Nam calfacit, siccatur, essentiae tenuitate in altum penetrat, digerit. Proinde materiam omnem excrementosam consumit. Ob id epilepsiae, paralyti, vertigini, obliuioni, & lienis, renum, vesicae, vteri, neruorum, articularum omnium, & reliquarum partium nervosorum doloribus frigidis maiorem in modum confert.

Oleum philosophorum.	{ Naturale, { Artificiale,	{ Minerale. { Marinum, ex insulis & scopulis, fluens na- ptha dictum:	{ Subalbum, { Optimum. { Subrubrum, medium. { Subnigrum & crassum, { pessimum.
----------------------	-------------------------------	--	--

Arte verò sic fit: lateres ex terra rubente multum antiquatos in frustra comminutos carbonibus non fumantibus accende, donec igniti rubeant: tunc concha, oleo roris marini, vel antiquo claro plena extingue, & quoad eius fieri potest, oleo imbue: sicca per se in casulis: post minutissimè tere, & vasi per sublimationem destillandum trade, luto chymistarum id cum capitello committe, carbonibus in fornace accensis coque donec oleum destillet in phialam vitream, naso imo capitelli agglutina

tinatam, quam exactè obstructam reconde & serua: quanto enim antiquius, tanto valentius.

Oleum philosophorum, scilicet chymistarum, qui se suis scriptis vbiq̃ & quotidiano sermone philosophos appellant, & quod mireris, solos se philosophos affirmant, quod rerum maximè abditarum, & in terra visceribus retrusarum naturam scrutentur, metallorum in terra generandorum & augendorum rationem intelligat facultates corporum terreorum accuratissimè vestigent, ipsaq̃ corpora in
 10 elementa sua dissoluant, rem planè arduam, & operosam, sed si vbiq̃ certa esset, omninò admirandam. Si enim quò difficilius rerum aliquarum pulcherrimarum & præstantissimarum est inuentum, eo sit præclarior, quis non videt eos laude cumulatis dignissimos, qui nostris sensibus abscondita ex Plutonis regno sic eruunt in apertum maximo non tantum sumptu, sed etiam valetudinis periculo? Quando hac omnia ceu Plutonis antro effusa halitum edunt
 20 crassissimum, & omni viuo animali (si pyraustas excipis) pestilentem atque adeò plantis ipsis noxium. Quã rem exemplis propè quotidianis chymista probat, & aurifices, & typorum literariorum fusores. Hi enim vapore hydrargyri, & aliorum tetro & crasso derepente suffocantur, aut paulatim vitiato cerebro neruorum maximã imbecillitatem sustinent, nisi latiore infumibulo halitum foras educat, qui arbores propinquas velut fulmine afflatas tabescit. Sed in hoc hominum genere impostura hodie est omnium maxima, præsertim cū metallorum generationem & trãsfornationem corrasis alicunde aureis, vel nummis, vel torquibus, dolo malo frustra conantur. sed de his fusius quàm pro
 30 re proposita: satis in præsens sit nouisse aquas & olea chymistarum industria singulari secreta maximarū esse virium, & essentia tam tenuis, vt olei cuiusdam gutta fortuito il-
 lapsa

lapsa in lectum, stragula eius multiplicia & culcitrae momento penetrarit, asseresq; fundum lecti sternentes vsserit.

Oleum verò istud de lateribus tam tenue est, vt momento latissimè spargatur: si manui infundatur: eam citò penetret. Oleum balsami est multò tenuius, calidius, & in affectibus frigidis efficacius: vrinam mouet, lapidem frangit, vermes enecat, aurium tinnitui à flatu crasso, paralyti, spasmo cynico, ischiadi, gonagrae, podagrae, & caterarum iuncturarum doloribus prodest, potum aut inunctum: sed parua eius portio aquae affectui apta mista bibatur. Fuisse verò ¹⁰ Mesuen factionis chymistarum studiosum, loca in Antidotario isto non pauca planè declarant: voces chymistis solennes, qualis est, perfectum magisterium, de suo lapide philosophico frequenter dici solitum, & sublimatio, & alembicum, & id genus alia. In montanis Mutina loco Gibium vocato, liquor certis temporibus manat (oleum montis Gibij vocant) in varia loca cum magna vtilitate ipso rectè vtentium.

Manard.

Naphtha Babylonis est bituminis colamè album quoddam: aliud nigrum Dioscori. & Rasi in Antidotario & ²⁰ Albuchasi in libro qui Seruitor inscribitur, vbi lateres novos, qui aquam nondum senserint, praefert, quia oleum melius imbibent, & eos in frusta vnciae vnus diuidit, in vase vitreo aut vitrato, sed probè lutato ita componit, vt eius pars tertia maneat vacua: & ignem oportet fieri primò leuiorem, sed qui fundum vasis attingat: paulatim augeri, primò exhibit aqua, deinde oleum per se colligendum, vt resinam, terebinthinam, lignum Guaiaci, & alia multa destillamus. Oleum etiam chamæ. & nardinum, etià benedictum dicitur Mesuae, sed hoc praestantissimum, & qui- ³⁰ busdam petreum vocatur. sic ex ladano, cera, liquoribus, gummis, resinis, ossibus, medullis, & alijs vt diximus, pin-
gui

qui humore abundantibus, potest sublimando trahi oleum. Calx integra oleo communi restinguatur, alembico vitreo destilletur, manabit oleum quasi corrupto idoneum.

Oleum balsami Petri de Ebano cap. de cordis affectibus, loco veri opobalsami miscendum theriaca, mithridatio, curcuma aurea Alexand. Recipit myrrha, aloës, spica nardi, sanguinis draconis, thuris, mumia, opopanax, bdellij, carpobalsami, ammoniaci, sarcocolla, croci, mastiches gummi Arabici, styracis liquida, ana drachmas duas, ladani, succi castorei ana drachmas duas & semiss. moschi drachmam unam & dimidiam: terebinthinae pondus omnium tritis miscetur, alembico destillatur, ut aqua rosarum, seruatur. Succi illius cerosi, quo testes castoris abundat Dioscor. legere malo, quam cum quibusdam sicci. Tale enim exuccum & exanimatum est. Aliud earundem virium Gulielmi Placentini, myrrha, carpobalsami, nucis Indicae ana unci. dimid. hyperici drachmas duas: tere leniter, misce olei unciis quinque, vel terebinthinae unciam unam & dimidiam, & in fine moschi grana quinque: ambræ grana tria: olei de lateribus unciam unam: fiat ut oleum rosatum.

Oleum tartari Petri Argillatae ad faciem tergendam & erugendam.

Tartarum dely lateribus adhærens, album potius quam rub. pulueri datum, aceto maceretur, post inuoluatur panno lineo, & deinde stupis aqua humectatis, ponatur sub cineribus: deinde tribus diebus scutella imponatur decliui, destillabit humor quidam subrufus.

N 1 C. Oleum tartari lateribus doliorum adhærentis.

Tartarum id ex vino generoso tritum, linteolo inuolutum aceto albo forti bene madefac: sub cineribus calidis coque, dum nigrescat: iterum tere, in vase inclinato serua

dies octo loco frigido, donec in oleum resoluatur. Id si non fit, exprime, & serua: eodem modo facit Mesues oleum ouorii.

Satius est
marmoreum
ponere, aut
vitro pla-
no, quia ni-
hil olei ebi-
bet sacculo
inferne acu-
to.

Satius est calcinatum tartarum manica Hippocratis, ut vocant, impositum, & loco frigido locatum sinere, donec in vas subiectum fluxerit oleum. Oleum sulphuris sic fit: sulphur ignem non expertum, vel flauissimum inter vren- dum fumum crassum remittit, excipiendum campana vi- trea aut silicea. In qua ex vapore crasso oleum concretum destillat in vas planum capax, in cuius medio sulphur va- sculo conditum vritur. Alijs trito sulphuri per aquam vi- ta incensam ignea consumitur substantia: post reliquum de- stillatur ut oleum philosophorum. Alij sulphuris flauis, te- rebinthina ana vnc. tres: olei rosati lib. vna coquunt igne lento cum vini odori vnc. duabus ad vini consumptionem.

Oleum de hyperico mirabile: summitatum hyperici vn- cia tres infundantur triduo in vino odorifero. q. s. post coque in vase duplici bene obstructo, fortiter exprime: hypericum nouum similiter macera, coque, exprime: adde terebinthi- na vncias tres: olei antiqui vncias sex: croci script. coque ad

Lib. 6. simp. vini consumptionem. Hoc oleum incerti autoris. Galenus ²⁰ tamen vinum austerum, in quo folia androschœnū, vel a- scyri (quæ species sunt hyperici) cocta sint, vulnera etiam grandia glutinare scribit, & hypericum calidum siccum tenuium partium ischiadicis vtiliter bibi quibusdam. Ex quibus & reliquorum hic mistorum viribus, collige id oleum roborare, digerere, & tenuare: ex substantijs enim contrarijs componitur. Oleum de capparibus, Corticū rad. capparum vncia vna: ireos agria, tamaricis ana vnc. dimid. olei communis libr. duæ coquantur in vini vncijs quatuor, ad vini consumptionem: coletur, condatur. Splenem durum ³⁰

Ole. muscel ³⁰ comminuit, vsu quotidiano probatis. Galeno acceptum fer-
tinum. tur in libr. ad Glauconem, vbi tamen non inuenitur. Oleum

moschatum recipit olei communis libras sex, lilij, folij, spica, costi, mastiches ana vnciam vnam & dimidiam: styracis calamitæ, croci, myrrhæ, casia, lignea, xylobalsami, ana drachmas sex: caryophyllorum, carpobalsami, bdellij, ana vnciam dimidiam: nucis Indicæ drachmas duas: moschi drachmam vnam: vini odoris vncias sex: coque in vase duplici, trita leuiter omnia ad vini consumptionem. Moschum tacuit Manlianus, à quo tamen vocatum ait, dicitque coquendum ad aquæ consumptionem: cum tamen aquæ
 10 in descriptione non faciat mentionem, sed mucilaginis vnciam vnam, vel drachmam vnam: res planè incerta, malè item tribuit Galeni Antidotario. Id oleum pomis odoratis cogendis est aptissi. adhæc roborat, calfacit resoluit.

Oleum castorei ad frigidos affectus parium omnium, præsertim neruosarum, ex castorei, styracis, galbani, euphorbij, casia, croci, opopanacis, carpobalsami, spica nardi, costi, ana drachmis duabus: cyperi, schœnu anthûs, piperis longi & nigri, sabina, pyrethri, ana drachmis duabus & dimidia: olei lib. quatuor. vini albi & boni lib. duabus cog,
 20 omnia ad vini consumptionem, exprime, serua.

Oleum iasminum moderatè digerit, odore est iucundo: fit ex vncijs duabus florum iasmenorum in olei lib. vna in-
 30 solatis dies quinque: coque igni lento, exprime, serua phiala vitrea, vel silicea. Oleum sam-
bacinum.

Oleum ad puerorum tormina expertum Olei anethi & chamemeli ana vncias sex: olei ruta, myrrhæ, stactes, ana vncias tres: pul. cymini, vncias duas: semel feruefiat, coletur, seruetur. Atramentum vulgare fit ex aquæ localibus sexagintaquatuor, gallæ tritæ libris sex coctis ad
 30 dimidij consumptionem: tunc adde gummi Arabici libras quatuor: chalcanthi triti libras tres misce. Atramentum sutorium, quo hodie sutores & coriorum concinnato-

res coria mox denigrant, dolia decocto fursuris calente, aut secundo feruefacto magmatis cereuisiae implent, miscent ferramenta rubiginosa, scoriam ferri, gallam, chalcathum, & id genus alia: post dies octo aut circiter inspersum corio mox siccatur, & denigrat.

SECTIO DECIMA,

DE VNGVEN-

T I S.

VNGVENTVM ab vtendi modo vocatum est, quia partibus affectis inunctum & illitum diutius ob crassitiam & lentorem haeret, quam oleum, tamen sunt proxima: ob id laurinum vel oleum, vel vnguentum maui nominare ¹⁰ *bu lib. 1. c. ph. p. in alopecia, & vnguentum oleum. De melinum, & c. tamen oleum rosatum ab vnguento rosato separat lib. 3. simp. cap. vlt. Nam oleum rosaceum est, cui odoramenta non sunt iniecta. Cui autem odoramentorum aliquid iniectum est, non oleum, sed vnguentum cognominant: haec Gal. Vnguentum tamen etiam cum cerato magnam habere affinitatem docet Gal. lib. 4. sanita. tuenda. Quodcumq; (inquit) oleum, cui medicamenta alia, vt betae alba radix & similia incocta vires & qualitatem suam ²⁰ tradiderint, vnguentum fiet, si in id, vt loco melius haereat, inieceris vel ceræ solius partem quartam, vel etiam resinae partem duodecimam, vel strobilinam, pineam, abietinam, terebinthinam, aut humidam pini resinam, aut eam, quæ in sicilibus habetur, aut φρυκίη, id est frixam.*

Vnguentum palmeum ad vulnera cruenta, tumores pestilentes, & exituras, vsta, rupta, contusa, & inde nata